

ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ

е БИЛТЕН

Удружење за индустрију текстила, одеће, коже и обуће

I
квартал

20
21.

јануар—март 2021.

**КАДА БИРАШ
ЧУВАРКУЋУ,
БИРАШ**

љубав и умеће.
ЧУВАШ СРБИЈУ

ПРИВРЕДНА
КОМОРА
СРБИЈЕ

www.stvaranousrbiji.rs

УВОДНИК

Билтени удружења Привредне коморе Србије сектора пољопривреде, индустрије и услуга представљају тромесечне анализе економских трендова и актуелности у привреди.

Кроз билтене информишемо чланице коморског система, представнике пословне заједнице и стручне јавности о секторским и макроекономским темама, пословним и статистичким показатељима за водеће привредне гране, активностима удружења и услугама Привредне коморе Србије. Циљ је да подстакнемо представнике привреде да покретањем иницијатива усмереним на унапређење пословног амбијента утичу на креирање стабилних и одрживих услова пословања.

Очекујемо да коморски билтени допринесу бољој видљивости секторских информација, активности и подршке националне пословне асоцијације привреди, унапређењу конкурентности и јачању поверења у домаћи привредни амбијент и економију. Припремљене информације, вести и анализе објављене у билтенима креиране су у склопу заједничких активности јединственог коморског система и привреде Србије. У анализама су коришћени званични подаци домаћих и страних институција, објављени крајем сваког календарског тромесечја у години.

Сви претходно објављени билтени доступни су на сајту [Привредне коморе Србије](#).

Јелена Васић,
уредник

Милорад Васиљевић,
секретар

Индустрије текстила, одеће, коже и обуће представљају значајне производне гране у Србији, увозно зависне, извозно оријентисане, с традицијом на европском и светском тржишту. Производња је организована у малим, средњим и великим предузећима. Ова област је радно интензивна, запошљава углавном женску радну снагу и има огроман потенцијал за смањење стопе незапослености. Број запослених у индустрији производње текстила, одеће и обуће, коже и предмета од коже је у сталном порасту (највећи је број запослених у производњи текстила и одевних предмета). Делатност се обавља у око 2.100 фирми.

Постојање радне снаге са искуством и обучених кадрова у текстилној индустрији издваја се као велика предност за стране партнере, као и постојање више међународних уговора и споразума које Република Србија има закључене с појединим државама или групом држава. На основу међународних споразума омогућен је бесцарински извоз робе на подручје: Руске Федерације, Белорусије, Казахстана, Турске, држава чланица ЕФТА, ЦЕФТА и ЕУ. Значајно је истаћи да су постигнути добри резултати трговинске размене текстилних производа с државама Европске уније, а након потписивања Споразума о слободној трговини текстилом са ЕУ. Готово 70% српског извоза текстила и обуће пласирано је на тржиште чланица Европске уније.

У оквиру Удружења за индустрију текстила, одеће, коже и обуће постоји Одбор, а чине га председници и заменици председника групација.

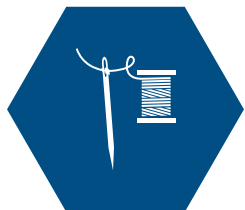
Импресум: еБилтен Привредне коморе Србије; Издавач: Привредна комора Србије, Центар за стратешке анализе, аналитику, планирање и публикације, Ресавска 13–15, 11000 Београд, тел. (011) 3300-923, web: <http://www.pks.rs>, e-mail: analitika@pks.rs, eBilten@pks.rs.

Уредник: Јелена Васић; Извршни уредник: Маја Вуковић; Редакција: Оливера Коминац, Никола Ранковић, Дијана Монтиљо Михајловић, Наташа Кеџман, Александар Матић, Бојан Станић, Милорад Васиљевић, Немања Јовановић, Марија Аћимовић, Маја Вранковић, организационе јединице Привредне коморе Србије: Центар за правне и економске иницијативе и политике, Центар за ЕУ интеграције, Центар за Коморски инвестициони форум Западног Балкана, Центар за животну средину, техничке прописе, квалитет и друштвену одговорност, Центар за организацију сајмова, манифестација и догађаја, Центар за едукацију, дуално образовање и образовне политике, Центар за дигиталну трансформацију, Центар за управљање пројектима, Центар за мултилатералну сарадњу, Служба за иновације, Служба за ТИР и АТА, Регионалне привредне коморе и Привредна комора Београда; Лектура и коректура: Служба за односе са јавношћу ПКС; Дизајн: Марија Младеновић; Маркетинг: marketing@pks.rs; Контакт центар: bis@pks.rs. Билтени ПКС се објављују тромесечно.

Напомена: Анализе у билтенима ПКС су ауторског карактера и не одражавају нужно став Привредне коморе Србије.

© 2021. Центар за стратешке анализе, аналитику, планирање и публикације

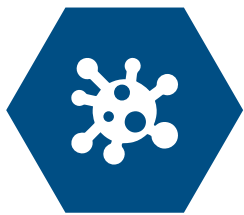
Сва права су задржана. Ниједан део ове публикације не може бити репродукован нити смештен у систем за претраживање или трансмитован у било ком облику, електронски, механички, фотокопирањем, снимањем или на други начин, без претходне писмене дозволе издавача.

У овом броју:

COVID-19: Информације за привреду	5
Активности Удружења за индустрију текстила, одеће, коже и обуће	7
Седнице, конференције, сајмови, пословни сусрети, презентације, семинари	
Вести	
Регио инфо	10
Привредна активност у индустрији текстила, одеће, коже и обуће	12
Индустријска производња	
Залихе	
Цене	
Запосленост	
Зараде	
Стране директне инвестиције	
Спољнотрговинска размена	
Привредна активност – макроекономски осврт	17
Заступање интереса привреде – регулативе и иницијативе	22
Преглед накнада и такси у области заштите животне средине	
У фокусу	24
Подршка привреди	25
Подршка пословању привреде	
Подршка дигитализацији пословања	
Подршка иновацијама у пословању	
АТА карнет – ваш пасош за робу – штеди време и новац	
Осигурајте успешно пословање широм света	
Најбржи пут до инопартнера – ЕЕН мрежа	
СЕ знак и Српски знак усаглашености – доказ безбедности вашег производа	
Едукација	
Дуално образовање	
Центар за управљање пројектима	
Друштвено одговорно пословање	45
Методолошке напомене	48
Удружење за индустрију текстила, одеће, коже и обуће	49
Контакт	50

COVID-19: Информације за привреду

ПКС Инфо сервис за привреду

Привредна комора Србије покренула је Инфо сервис с циљем информисања привреде о свим кључним питањима у вези са пословањем у земљи и иностранству, званичним препорукама и мерама. Сви представници привреде који имају проблем или питање у вези са транспортом, обезбеђењем сировина, снабдевањем, извозом и увозом, учешћем на сајмовима и другим областима пословања могу се обратити Инфо сервису ПКС ради добијања најактуелнијих информација. Коморски систем је у сталном контакту са представницима Владе Србије, ресорним министарствима, надлежним институцијама, као и међународним пословним асоцијацијама и организацијама, те су све редовне активности усклађене како би се обезбедила подршка привреди у превазилажењу проблема у пословању.

Детаљне информације можете преузети на: pks.rs/strana/covid-19-info-servis-za-privredu, а одговоре на најчешћа питања пронаћи ћете [овде](#).

За додатне информације контактирајте са **ПКС Инфо сервисом за привреду** на број телефона **0800 808 809** или на имејл: covid19@pks.rs.

Активности Коморског инвестиционог форума

Најновији извештаји и информације Коморског инвестиционог форума Западног Балкана (КИФ) доступни су на следећим веб-страницама:

[Стање на граничним прелазима](#)

[Новости за транспорт](#)

[Објаве међународних институција](#)

[Сигнал – информације о правним актима Европске уније](#)

За додатне информације контактирајте са **Центром за Коморски инвестициони форум Западног Балкана ПКС** на број телефона **011 / 41 49 479** или на имејлове: kif@pks.rs и office@wb6cif.eu.

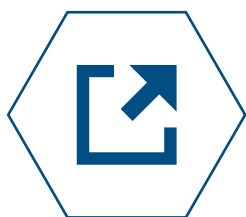

Савети за руководство компанија као одговори на кризну ситуацију IFC

Пандемија COVID-19 пре свега јесте здравствена криза. Она такође има и све већи утицај на глобалну економију, са краткорочним и дугорочним импликацијама по сваки привредни субјект. IFC је израдио низ докумената из области животне средине, друштва и корпоративног управљања (ESG) на тему реаговања у руковођењу последицама COVID-19 кризе. Савете за руководство компанија као одговори на кризну ситуацију можете преузети [ОВДЕ](#).

Остали документи су доступни [ОВДЕ](#).

Важни линкови

[Одлуке Владе Републике Србије](#)

[Информације Народне банке Србије](#)

[Министарство привреде](#)

[Министарство финансија](#)

[Фонд за развој](#)

Активности Удружења за индустрију текстила, одеће, коже и обуће

Седнице, конференције, сајмови, презентације, пословни сусрети, семинари

Седнице Групације за текстил, Групације коже и обуће, Групације произвођача чарапа, Седница Групације произвођача дечје одеће и обуће, Седница Групације произвођача радне одеће и обуће

На дневном реду електронских седница групација произвођача дечје одеће и обуће; произвођача радне одеће и обуће; произвођача чарапа и Групације за текстил, које су одржане 5. марта 2021. године, били су: Програм подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за жене предузетнице и младе у 2021. години; Програм подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у 2021. години и измене Закона о дуалном образовању. Поводом измене Закона о дуалном образовању (Закон), договорено је да чланице доставе Удружењу за индустрију текстила, одеће, коже и обуће (Удружење) попуњен формулар с предлозима измена Закона. Удружење је упознало чланице са одредбом Закона који се примењује на део средњег стручног образовања и васпитања за образовне профиле у трајању од три, односно четири године и мајсторско и специјалистичко образовање, као и образовање за рад у трајању од две године, у складу са законом. На седници Групације произвођача радне одеће и обуће прихваћен је Водич за примену Правилника о личној заштитној опреми, који је практичан и користан за пословање, с обзиром на то да је ступио на снагу нови Правилник од марта 2020. године.

Програми подршке привреди

На иницијативу привредника, током јануара 2021. године, представници Удружења за индустрију текстила, одеће, коже и обуће ПКС одржали су састанке на којима се разговарало о програмима подршке привреди и помоћи државе у 2021. години. Пружене су информације о томе да су Министарство привреде и Развојна агенција Србије (РАС) припремили низ програма за решавање проблема које је узроковала пандемија заразне болести COVID-19 и да привредници у 2021. години могу рачунати на подршку кроз програме подршке РАС. Такође, дати су конкретни примери са износом бесповратних средстава из буџета и то за следеће: *Програм за подршку малим и средњим предузећима за набавку опреме; Програм за развојне пројекте и Програм за подршку почетницима у пословању*. Договорено је да им Удружење достави информацију чим РАС објави програм подршке за 2021. годину.

Пројекат *Green Deal H2020*

У Привредној комори Србије 14. јануара 2021. године одржан је састанак с представницима фирми које су заинтересоване за учешће у пројекту *Green Deal H2020*, а којима су дате смернице неопходне за писање и припрему пројектне документације.

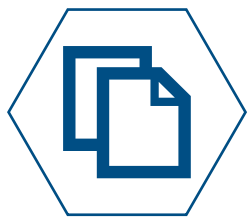

Инфо-сесија о дуалном образовању

У сарадњи с Центром за едукацију ПКС, 18. јануара 2021. године одржана је онлајн инфо-сесија о дуалном образовању, на којој су привредним друштвима која су заинтересована за учешће у поступку дуалног образовања представио нови, електронски начин попуњавања изјава о спремности.

За све додатне информације о пословању у земљи и иностранству, контактирајте са потенцијалним пословним партнерима, учешћу на сајмовима и изложбама, учешћу у активностима ПКС контактирајте са **Удружењем за индустрију текстила, одеће, коже и обуће ПКС** на број телефона **011 / 33 04 514** или на имејл: tekstiliakoza@pks.rs.

Вести

Чуваркућа — МилаМи пантофле за децу Европе

Компанија *МилаМи* из Пожаревца, произвођач деце обуће, испунила је строге критеријуме и постала носилац националног жига *Чуваркућа*, који додељује Привредна комора Србије у оквиру пројекта *Стварано у Србији*. Дечја обућа компаније *МилаМи* добила је жиг *Чуваркућа* као потврду квалитета производа које генерације обућара ове фирме успешно израђују за малишане Србије, али и света. Компанија је израсла из породичне радионице *Мишић*, основане 1967. године, те дуже од пола века заједно расте с генерацијама најмлађих који у њиховој обући праве прве кораке. Према речима власника компаније, очекује се да ће *Чуваркућа* допринети већој препознатљивости њихових производа на тржишту и наглашава: „Квалитет, удобност, домаће порекло и модеран дизајн, наше су главне препоруке којима смо задобили поверење неколико генерација родитеља, али и испунили високе критеријуме неопходне да бисте конкурисали и добили жиг *Чуваркућа*.” Трећа генерација обућара ове компаније, с тимом креативних радника израђује удобну анатомску обућу од природних материјала и модерно дизајнирану. Компанија запошљава више од 50 радника, а осим на домаћем, дечје ципеле и пантофле продају се и на великим европским тржиштима. Бренд *МилаМи* се налази на полицама више од 800 малопродајних објеката широм региона, али и у Немачкој, Италији, Чешкој, Словачкој, Румунији, Бугарској.

Жиг *Чуваркућа* се налази на шест различитих врста дечјих пантофли које производи *МилаМи*. Компанија има једну од најразвијенијих платформи за онлајн продају дечје обуће, с преко 500 различитих модела. Пројекат ПКС *Стварано у Србији* усмерен је на подршку домаћим производима и произвођачима, као и на јачање свести потрошача о значају куповине домаћих производа. Породица *Чуваркућа* премашила је 500 домаћих производа из различитих сектора, од прехранбене до модне индустрије.

Маске их одржале на ногама – како се домаћи привредници прилагођавају условима пандемије?

Компанија *Пантовић* уз помоћ Привредне коморе Србије и мера државе сачувала је више од 200 радних места у Ужицу. Када је пандемија заразне болести COVID-19 стигла у Србију 2020. године, за већину предузећа у земљи почела је борба за опстанак и потрага за решењем како би одржали деценије пословања и сачували радна места. Отказани уговори и сарадња са иностраним партнерима били су јак ударац и за ову породичну компанију из Ужица, која три деценије производи одећу и текстил. После отказивања пролећних и летњих колекција, решење је пронађено у преусмеравању рада на производњу заштитних текстилних маски, прво за ужицку болницу и домове здравља, затим за војску, МУП, јавне установе, компаније. Након тешке пословне године за цео свет, ужицка компанија сада увелико остварује планове за лакши пролазак кроз период кризе. Мало је познато да је компанија *Пантовић* била један од покретача иницијативе за измену Уредбе о привременој забрани извоза заштитних средстава из Србије. Резултат је био укидање забране извоза 24. априла 2020. године и извоз око пет милиона текстилних маски на тржиште ЕУ.

Компанија из Рашке кандидат за добављача светског модног бренда Филип Плејн

Оснивач компаније *Philipp Plein International Group* посетио је домаћу фирму *Luss Textile* у Драганићима код Рашке, 1. марта 2021. године и с менаџментом те компаније разговарао о могућностима будуће сарадње и заједничких послова. Дизајнер је изразио задовољство због посете фабрици, док је директор *Luss Textile* истакао да је компанија у протекле две године успела Рашку да стави на мапу најозбиљнијих светских произвођача одевних текстилних предмета, која више од 90% производа пласира на европско тржиште и тренутно запошљава око 300 радника. Компанија *Philipp Plein International Group*, која укључује бренд *Philipp Plein*, *Plein Sport* и *Billionaire*, производи гардеробу, ципеле, аксесоар и намештај.

Обавеза онлајн шопова да назначе трајање акција

Онлајн шопови, по Закону о трговини (члан 36) имају обавезу да јасно назначе трајање попушта, односно од ког до ког датума важи одређени продајни подстицај. „Продајни подстицај је понуда робе или услуге под повољнијим условима у односу на редовну понуду и то нарочито са сниженом ценом, посебним условима

продаје, испоруке, са обећањем награде, са пратећим поклонима у програмима лојалности односно другим погодностима”, наводи се у Закону о трговини. Понуда продајног подстицаја садржи врсту подстицаја, прецизно и јасно одређење робе или услуге на коју се односи, период важења подстицаја, с назнаком датума почетка и датума истека, а у случају распродаје, назнаку „док трају залихе”, као и све евентуалне посебне услове у вези са остваривањем права на подстицај.

За све додатне информације контактирајте са **Удружењем за индустрију текстила, одеће, коже и обуће** **ПКС** на број телефона **011 / 33 04 514** или на имејл: tekstilikoza@pks.rs.

Објављен позив за Такмичење за најбољу технолошку иновацију у Србији 2021

Носилац овог такмичења је Министарство просвете, науке и технолошког развоја Републике Србије, у сарадњи с Привредном комором Србије и медијским партнером РТС. Техничку реализацију врши Организациони тим са Факултета техничких наука у Новом Саду и Технолошко-металуршког факултета у Београду. Досад је на такмичењу учествовало 2.950 тимова с преко 9.000 учесника, припремљен је 1.161 бизнис-план, као и пословни модел, којим су потврђени економски потенцијали предложених иновација. Посебан квалитет представља окупљање тима од 384 рецензента из Србије и наших истакнутих људи широм света. Захваљујући учешћу на такмичењу, досад је основано 88 нових предузећа, која су тренутно активна на тржишту.

Служба за иновације позива потенцијалне учеснике који су већ створили одређену иновацију или су пред њеном финализацијом, да оформе свој, најмање трочлани тим. Иновације могу бити из свих области: техничког, медицинског, информатичког или стваралаштва у области услуга. Рок за пријаву је 5. мај 2021. године. Више информација о самом такмичењу можете пронаћи на [веб-сајту](#).

За додатне информације контактирајте са **Службом за иновације ПКС** на број телефона **011 / 41 49 622** или на имејл: inovacije@pks.rs.

Инфо дан Западни Балкан и Србија Имплементација Акционог плана за Заједничко регионално тржиште: користи и изазови

Привредна комора Србије, као једна од шест привредних комора у оквиру Коморског инвестиционог форума Западног Балкана (КИФ ЗБ6), организује инфо дан *Западни Балкан и Србија: Имплементација Акционог плана за Заједничко регионално тржиште: користи и изазови*, који се одржава **онлајн 12. маја 2021. године, у 12 часова**.

Акциони план за заједничко регионално тржиште за период 2021–2024. године, наставак је активности на унапређењу економске сарадње у региону Западног Балкана, на његовом путу ка пуноправном чланству у ЕУ. У оквиру инфо дана, након представљања Акционог плана биће одржана и панел дискусија у оквиру које ће се представити користи од имплементације акционог плана, као и изазове и могућа решења на том путу. Позивамо Вас да нам се придружите на овом догађају и чујете које су користи које овај процес доноси Вашој компанији и њеном пословању. Учешће на догађају је бесплатно, а пријава се врши попуњавањем регистрације којој можете приступити посредством следећег [линка](#). Комплетну вест пронаћи ћете [овде](#).

За додатне информације контактирајте са **Центром за Коморски инвестициони форум Западног Балкана** **ПКС** на број телефона **011 / 41 49 479** или на имејл: wb6cif@pks.rs.

Регио инфо

РПК
Северобанатског
управног округа
Кикинџа

У компанији *Calzedonia* ускоро максималан број запослених

Од јануара 2019. године, када је обележен почетак пословања компаније *Calzedonia* у Кикинџи, број радника у овој северобанатској фабрици се значајно повећао и сада износи 591. Погони компаније *Calzedonia* у Кикинџи, Сомбору, Кули и Апатину, послују у оквиру суботичке фирме *Gordon*. Компанија је издвојила 12 милиона динара за куповину 3,3 хектара грађевинског земљишта у делу *Нове индустријске зоне* у Кикинџи, како би изградила фабрику површине 4.500 квадратних метара. Компанија је и друштвено одговорна чему сведоче набавка опреме за градску болницу у Кикинџи, као и шивење и донирање више хиљада заштитних маски, и др.

РПК
Расинског
управног округа
Крушевац

Министарка привреде у радној посети Расинском округу

У оквиру активности обиласка привредних субјеката широм Србије, која се реализује ради успостављања дијалога са привредницима и промоције програма подршке, министарка привреде је са сарадницима обишла Расински округ у периоду 5–7. март 2021. године. Са градоначелником Крушевца и председницима општина Брус и Александровац одржани су састанци на тему реализованих инфраструктурних пројеката, али и о онима који су у плану. Поред тога, министарка је обишла компаније у тим општинама, са циљем промоције државних субвенција и успостављања непосредног дијалога са привредницима.

РПК
Јужнобачког
управног округа
Нови Сад

Покрајина поново покреће робни знак *Најбоље из Војводине*

Покрајински секретаријат за привреду и туризам планира да распише конкурсе на основу којих ће се субвенционисати унапређење пословне делатности и конкурентности на тржишту. Циљ је да се заштите јединствени домаћи брендови, са изузетном репутацијом и поново успостави робни знак *Најбоље из Војводине* који је установљен 2004. године. *Најбоље из Војводине* представља доказ о квалитету и пореклу домаћег производа, као јединственог бренда са изузетном репутацијом. Биће употребљаван за обележавање пољопривредних, индустријских и занатских производа, а у плану је да се прошири и на туристичке услуге и дестинације.

Конкурси за доделу бесповратних средстава микро, малим привредним друштвима и предузетницима

Покрајински секретаријат за привреду и туризам расписао је почетком марта 2021. године Конкурс за доделу бесповратних средстава микро и малим привредним друштвима и предузетницима за субвенционисање трошкова за набавку машина, опреме или за набавку софтвера или за стицање нематеријалне имовине у 2021. години и Конкурс за доделу бесповратних средстава микро и малим привредним друштвима и предузетницима за субвенционисање трошкова за набавку репроматеријала у 2021. години.

РПК
Јужнобанатског
управног округа
Панчево

Онлајн презентација *Програми министарства привреде са подстицајима*

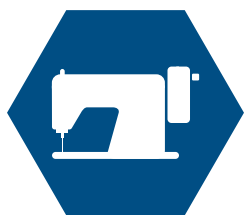
На презентацији о расположивим програмима Министарства привреде који се реализују у сарадњи са Фондом за развој Републике Србије (Фонд) која је одржана током марта 2021. године представљени су: Програм подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за почетнике у пословању у 2021. години; Програм подстицања развоја предузетништва кроз финансијску подршку за жене предузетнице и младе у 2021. години и Програм подстицања предузетништва кроз развојне пројекте у 2021. години. Презентација је одржана онлајн а присутни су упознати да, право за пријављивање на Јавни позив за доделу бесповратних средстава и

право да поднесу захтев за кредит код Фонда, имају: предузетници, микро, мала и средња предузећа који су регистровани у Агенцији за привредне регистре, или пак планирају да се региструју током 2021. године. Више на [ЛИНКУ](#).

РПК
Западнобачког
управног округа
Сомбор

Борели у стечају тражи закупце за продавнице

Стечајни управник некадашњег сомборског индустријског гиганта расписао је позив за издавање 12 малопродајних објеката. Писане понуде достављају се на адресу *ДП Борели у стечају*, Стапарски пут 66, 25000 Сомбор, или путем електронске поште boreli@boreli.rs.

Привредна активност у индустрији текстила, одеће, коже и обуће

Индустријска производња

Индустријска производња у сектору прерађивачке индустрије већа је за 0,7% у периоду јануар–фебруар 2021. године, у односу на исти период 2020. године, а у фебруару 2021. године у поређењу са истим месецом 2020. године производња је повећана за 1,4%. У прва два месеца текуће године, у односу на исти период претходне, производња текстила је забележила пад индустријске производње од 1,8%, производња коже и предмета од коже пад од 2,2%, а производња одевних предмета пад индустријске производње од 17,9%. Поређењем производње у фебруару 2021. године у односу на фебруар 2020. године, уочава се пад такође у свим делатностима, а највећи пад забележен је у делатности производње одевних предмета и то 24,5%.

Индекси индустријске производње,
март 2020 – фебруар 2021.
у односу на просеке претходних година

Извор: РЗС.

Залихе

У фебруару 2021. године у поређењу са фебруаром 2020. године, залихе готових производа у сектору прерађивачке индустрије су повећане за 10,7%. У истом периоду, у производњи одевних предмета залихе су повећане за 66,6%, у производњи коже и предмета од коже за 12,3%, а у производњи текстила за 5,5%.

Индекси залиха готових производа,
март 2020 – фебруар 2021.
у односу на просеке претходних година

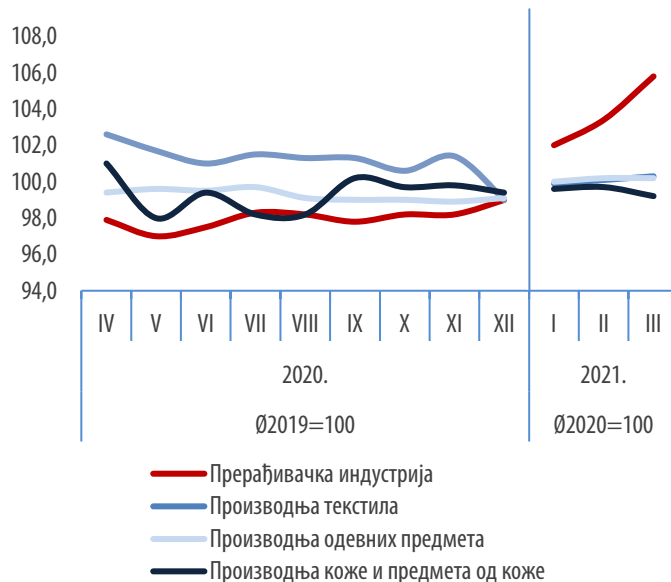

Извор: РЗС.

Цене

Произвођачке цене индустријских производа у сектору прерађивачке индустрије у периоду јануар–март 2021. године у поређењу са истим периодом 2020. године повећане су за 1,5%, а у марту 2021. године у поређењу са истим месецом 2020. године повећане су за 4,5%. У периоду јануар–март 2021. године у поређењу са истим периодом 2020. године, цене у производњи коже и предмета од коже и у производњи текстила смањене су за 2,6% и 0,1%, респективно, док су у производњи одевних предмета цене остале непромењене.

Индекси произвођачких цена индустријских производа, април 2021 – март 2021. у односу на просеке претходних година

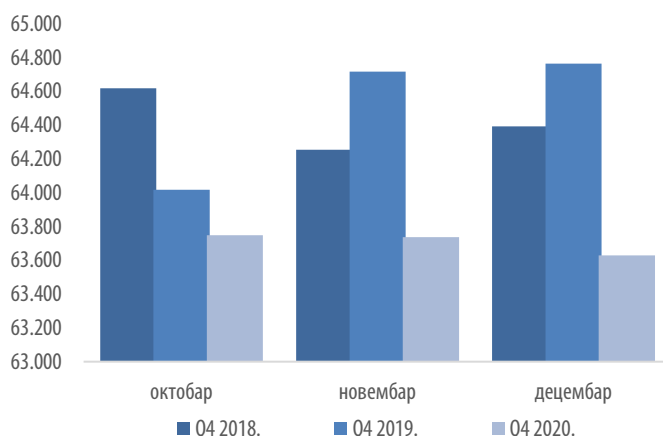

Извор: РЗС.

Запосленост

У четвртм кварталу 2020. године регистровано је 487.101 запослених у сектору прерађивачке индустрије, што је за 4,1% више у односу на исти квартал 2019. године. У истом кварталу 2020. године у производњи текстила, одевних предмета, коже и предмета од коже регистровано је 63.704 запослених, што чини 2,9% укупне регистроване запослености у Републици Србији. У производњи одевних предмета регистрован је највећи број запослених (37.655), што је за 0,3% више у односу на исти квартал 2019. године. У производњи коже и предмета од коже регистровано је 13.630 запослених (4,1% мање у односу на исти квартал 2019. године), а у производњи текстила 12.419 запослених (2,6% мање).

Број запослених у производњи текстила, одевних предмета, коже и предмета од коже, у правним лицима и код предузетника, четврти квартал 2018, 2019. и 2020. године

Извор: РЗС, прерачун Центра СААП (ПКС).

Регистрована запосленост, према делатностима KD(2010), у четвртм кварталу 2019. и 2020. године

	Број запослених		Индекс	Учешће у укупној запослености, у %	
	Q4 2019.	Q4 2020.	Q4 2020. / Q4 2019.	Q4 2019.	Q4 2020.
Република Србија	2.133.149	2.189.072	102,6	100,0	100,0
Производња текстила	12.753	12.419	97,4	0,6	0,6
Производња одевних предмета	37.529	37.655	100,3	1,8	1,7
Производња коже и предмета од коже	14.217	13.630	95,9	0,7	0,6
УКУПНО	64.499	63.704	98,8	3,0	2,9

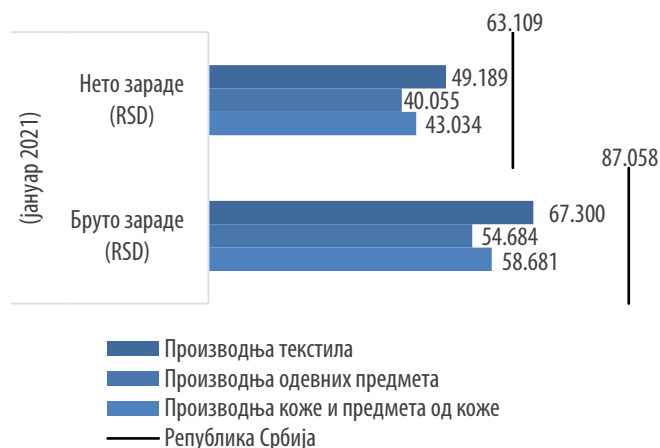
Извор: РЗС, прерачун Центра СААП (ПКС).

*Напомена: Регистрована запосленост (Република Србија) без података о регистрованим индивидуалним пољопривредницима.

Зараде

У јануару 2021. године, просечна зарада исплаћена у производњи одевних предмета мања је за 37,2% од просечне зараде у Републици Србији. Остварен је номинални пад од 0,4%, а у истом периоду зараде су у наведеној области реално опале за 1,5%. У производњи коже и предмета од коже зараде су мање за 32,6% у односу на републички просек, а у производњи текстила за 22,7%.

Просечне зараде, јануар 2021. (у динарима)

Извор: РЗС.

Зараде (нето и бруто), према делатностима KD(2010), у јануару 2020. и 2021. године

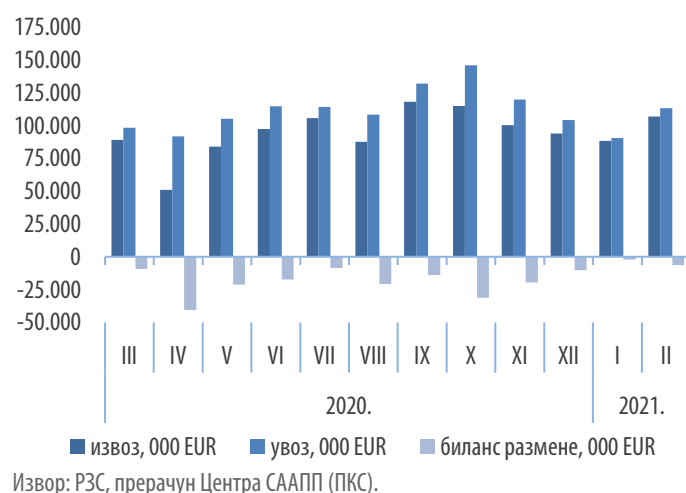
	Зараде (бруто)			Зараде без пореза и доприноса (нето)		
	Вредност, у RSD		Номинални индекс	Вредност, у RSD		Номинални индекс
	I 2020.	I 2021.	I 2021. / I 2020.	I 2020.	I 2021.	I 2021. / I 2020.
Република Србија	82.836	87.058	105,1	59.941	63.109	105,3
Производња текстила	63.816	67.300	105,5	46.587	49.189	105,6
Производња одевних предмета	54.914	54.684	99,6	40.045	40.055	100,0
Производња коже и предмета од коже	56.962	58.681	103,0	41.667	43.034	103,3

Извор: РЗС.

Спољнотрговинска размена

Према подацима РЗС, у периоду јануар–фебруар 2021. године, извоз текстила, одевних предмета, коже и предмета од коже износио је 195,5 милиона евра, што чини 6,7% укупног извоза Републике Србије. У односу на исти период 2020. године, забележен је пад од 15,1%. У истом периоду, увоз је достигао 204,0 милиона евра (мг пад од 4,7%), што чини 5,7% укупног увоза Републике Србије. Покривеност увоза извозом је достигла 95,8%, што указује на дефицит од 8,5 милиона евра. Највише је извезено одевних предмета, и то у вредности од 85,2 милиона евра, са међугодишњим падом од 21,9% и позитивним спољнотрговинским салдом (29,3 милиона евра). Дефицит је забележен у производњи текстила (49,0 милиона евра), уз покривеност увоза извозом од 43,3% у овој делатности.

Спољнотрговинска размена текстила, одевних предмета, коже и предмета од коже, месечни подаци (у хиљадама евра)

Структура извоза, јануар – фебруар 2021.

Структура увоза, јануар – фебруар 2021.

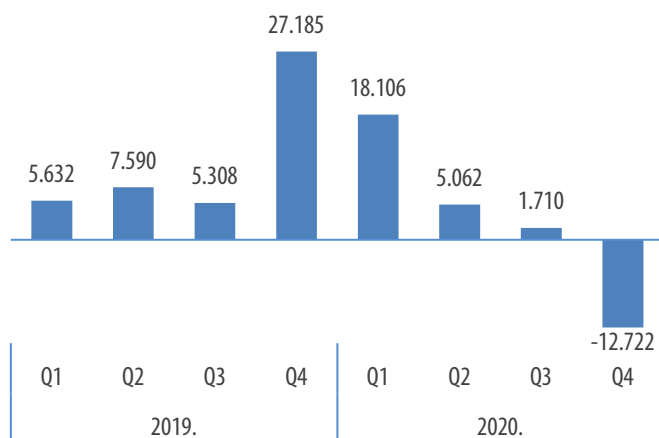
Извоз текстила, одевних предмета, коже и предмета од коже, по земљама, јануар – фебруар 2021. (у милионима евра) Увоз текстила, одевних предмета, коже и предмета од коже, по земљама, јануар – фебруар 2021. (у милионима евра)

Стране директне инвестиције

Према прелиминарним подацима НБС, у 2020. години укупан нето прилив СДИ у Републику Србију, по основу улагања нерезидената, износио је око 3,0 милијарди евра. У четвртом кварталу 2020. године, у производњи текстила и одевних предмета остварен је нето одлив СДИ по основу улагања резидената од 12,7 милиона евра, што представља највећи квартални нето одлив СДИ у 2019. и 2020. години у овој индустрији.

Нето прилив СДИ, по основу улагања нерезидената, квартални подаци, 2019. и 2020. (у хиљадама евра)

Извор: НБС.

Напомена: У складу са „Приручником за израду платног биланса и међународне инвестиционе позиције бр. 6, ММФ“, наведеном привредном граном обухваћени су: **Производња текстила и производња одевних предмета**. Привредне гране разврстане су према статистичкој класификацији економских делатности Европске заједнице (НАЦЕ Рев. 2, 2008).

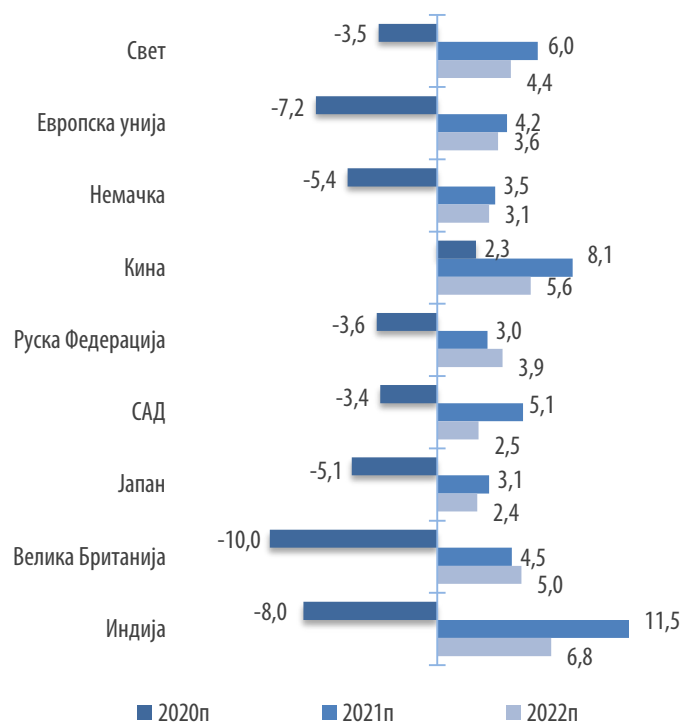

Привредна активност — макроекономски осврт

Након бројних здравствених и економских турбуленција у 2020. години, проузрокованих пандемијом COVID-19, светска привреда је забележила контракцију привредне активности од 3,5%, што је бољи резултат од првобитних пројекција. Оптимизам на глобалном нивоу појавио се у другој половини прошле године, што је пре свега заслуга бројних мера подршке глобалне привреде које су представљале одговор света на епидемиолошке налете пандемије. У 2021. години борба са пандемијом и даље траје, па се са сигурношћу може констатовати, да овакве економске губитке ниједна кризна ситуација никада, у послератном периоду¹, није произвела. Терет кризе из 2020. године поднеле су најразвијеније земље света, међу којима предњаче Велика Британија (-10,0%), Европска унија (-7,2%), Немачка (-5,4%), Јапан (-5,1%), САД (-3,4%) итд. Уколико је реч о великим привредама, позитиван економски раст у 2020. години је процењен само за Кину (2,3%), али треба нагласити да је пандемија управо у Кини и почела, дакле, знатно раније него у осталим земљама². Решење за сузбијање пандемије пронађено је у средствима за имунизацију против даљег ширења заразне болести, па је у свету у току почетна фаза вакцинације становништва. Ипак, комплетан завршетак имунизације и њен оптималан обухват изискују време, па је реално очекивати да ће се борба већине економија света са пандемијом наставити и током већег дела 2021. године, а потенцијално и током прве половине 2022. године.

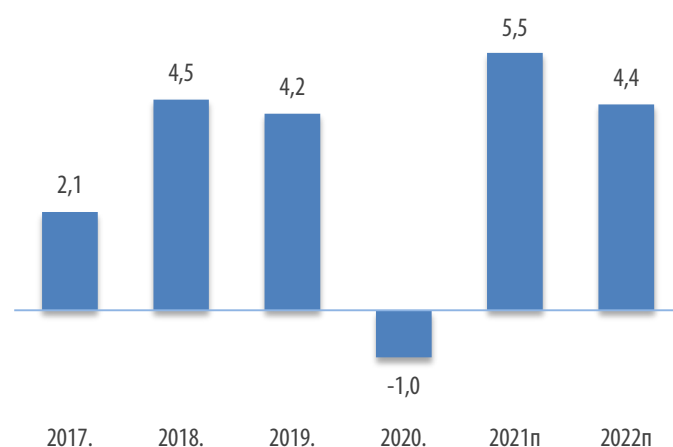
Глобално успоравање је, према досадашњим подацима, имало мање последице по Србију у односу на већину европских земаља због постигнуте макроекономске и финансијске стабилности, претходне динамике раста, створеног фискалног простора као и структуре економије. Према прелиминарној процени РЗС, привредна активност Србије мерена **стопом реалног раста бруто домаћег производа** у 2020. години износи -1,0%, што се може окарактерисати као релативно повољан економски резултат. Најјачи удар пандемије догодио се у другом кварталу 2020. године (пад БДП од 6,4%) и у наредним месецима започет је процес санирања економских последица пандемије који ће и током већег дела 2021. године несумњиво трајати. У том циљу Влада Републике Србије креирала је „Програм економских мера

Пројекције раста / пада БДП водећих светских земаља за 2020, 2021. и 2022. годину (у %)

Извор: ММФ.

Реални раст БДП Републике Србије (у %)

Извор: РЗС, НБС.
(п – пројекција НБС)

¹ Након Другог светског рата (1939–1945).

² Крајем 2019. године.

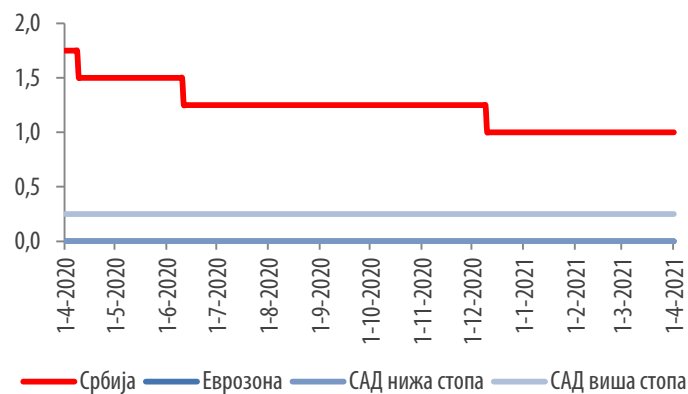
за подршку привреди“ чија је примена врло брзо резултирала позитивним ефектима на економију. Наиме, иако је Србија са негативном стопом привредног раста у трећем (-1,4%) и четвртм кварталу (-1,1%) теоријски и званично ушла у стање рецесије, у другој половини године извршена је потпуна и делимична стабилизација економских индикатора. Индустијска производња је у потпуности надокнадила губитке из другог квартала 2020. године, очувана је запосленост, извоз је само неколико процената испод нивоа из 2019. године, висина јавног дуга и фискалног дефицита остала је у оквиру граница Мастрихта итд.

Србију у 2021. години очекује раст привредне активности од око 5,5% и са овом пројекцијом НБС-а, у значајној мери, сложили су се и ММФ (5,5%) и Светска банка (5,0%), а постоји могућност минималног одступања, у зависности од даљег развоја епидемиолошке ситуације, као и динамике процеса имунизације становништва. С обзиром да и даље постоји велика глобална неизвесност, пројекције за 2022. годину је веома тешко дати и реално је очекивати да буде неколико корекција како од домаћих тако и од међународних кредибилних институција. Иницијална пројекција НБС о расту привреде Србије у 2022. години износи 4,4%, док је Светска банка нешто опрезнија и њена пројекција гласи раст БДП од 3,7%.

Референтна каматна стопа НБС на крају марта 2021. године износи 1,0%, што представља историјски низак ниво овог индикатора монетарне политике. Последња корекција извршена је за 25 базних поена у децембру прошле године, а то је уједно и четврта корекција наниже овог индикатора од проглашења пандемије. Експанзивна монетарна политика НБС има за циљ да кроз политику „јефтиног новца“ ублажи последице и подстакне бржи опоравак привреде. **Инфлација** је у фебруару 2021. године износила 1,2%, што је испод доње границе циља НБС, који износи $3,0\% \pm 1,5$ п.п. У наредним месецима очекује се повратак инфлације у границе циља и њено кретање у доњој половини циљаног коридора. НБС очекује да ће просечна инфлација у 2021. години бити на доњој граници циља, односно, на око 1,9%.

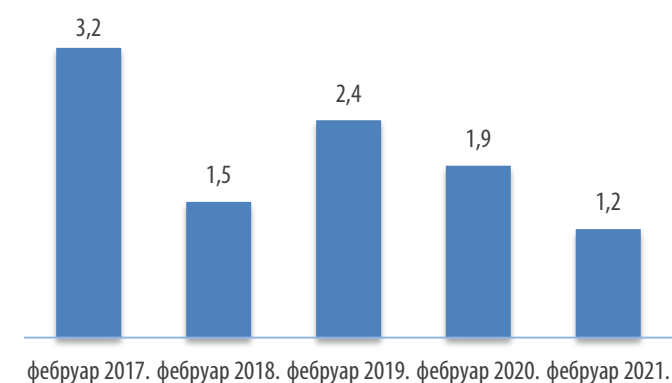
Према подацима Министарства финансија, у 2020. години остварен је дефицит консолидованог буџета у висини 8,1% БДП. У периоду јануар–фебруар 2021. године забележен је **суфицит консолидованог буџета** од 17,4 милијарди динара, пре свега услед већег међугодишњег раста јавних прихода од раста јавних расхода. Посматрано по месецима, суфицит је у јануару увећан за 12,1 милијарду динара, а у фебруару за 5,3 милијарди динара.

Кретање референтних каматних стопа у Србији, еврозони и САД у последњих годину дана

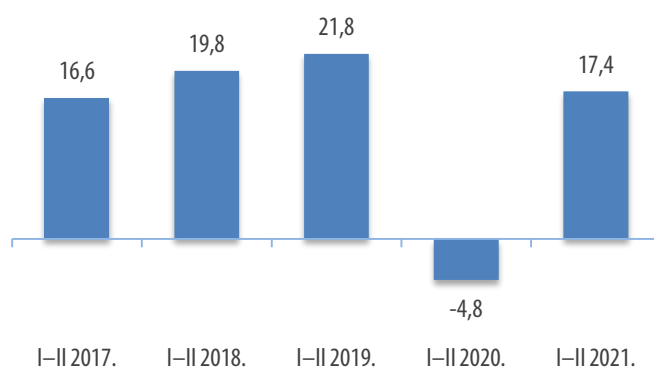
Извор: Bloomberg L.P.

Потрошачке цене (у %, у односу на исти месец претходне године)

Извор: РЗС.

Биланс консолидованог буџета Србије (у милијардама динара)

Извор: Министарство финансија.

На крају фебруара 2021. године **удео јавног дуга у БДП Србије** износи 53,5%, што представља смањење од готово 4 процентна поена у односу на ниво из децембра 2020. године.

На позитивне макроекономске трендове током пандемије COVID-19 реаговале су и агенције за оцену кредитног рејтинга. Агенција *Standard and Poor's* потврдила је половином децембра 2020. године кредитни рејтинг Србије на „BB+“, са стабилним изгледом да у наредном периоду дође до унапређења³. Агенција *Fitch Ratings* је у другој половини марта потврдила кредитни рејтинг Србије на „BB+“, са стабилним изгледом да у наредном периоду дође до унапређења, док је агенција *Moody's*, такође у марту, повећала кредитни рејтинг Србије на „Ba2“, са стабилним изгледима.

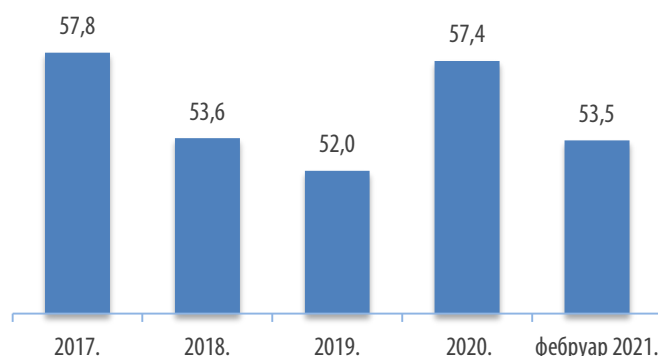
Индустријска производња је у периоду јануар–фебруар 2021. године повећана за 2,6% у односу на исти период претходне године. У сектору снабдевања електричном енергијом, гасом, паром и климатизација остварен је раст индустријске производње од 11,0%, а у сектору прерађивачке индустрије минималан раст од 0,7%. Пад производње забележен је само у сектору рударства и износи 1,5%. С обзиром да је индустријска производња повећана у односу на пре-пандемијски ниво за 2,6%, а уколико интензитет вируса у наставку године ослаби, у наредним месецима треба очекивати додатан раст овог индустријског показатеља чиме би потенцијално били надокнађени и губици проузроковани у 2020. години.

Србија је у 2020. години укупно привукла 2,9 милијарди евра нето **страних директних инвестиција** што представља међугодишњи пад од 18,3%. Овај пад је директна последица пандемије с тим да треба имати у виду да велики број СДИ није отказан већ само привремено одложен због опште глобалне неизвесности у којој се свет и даље налази. У периоду јануар–фебруар 2021. године Србија је привукла око 419,5 милиона евра СДИ, а на текућем рачуну платног биланса остварен је суфицит у висини 202,2 милиона евра.

Посматрано по регионима, Србија је у 2020. години највећи прилив СДИ имала из Европе (2,2 милијарде евра), а потом из Азије (600,3 милиона евра), од којих највећи удео припада инвестицијама из Кине (79,8%). Према економским групацијама, Европска унија је највећи инвеститор у Србији са 2,0 милијарди евра инвестиција, од којих највећи нето прилив чине СДИ из Холандије (708,7 милиона евра), Словеније и Немачке (466,0 и 336,1 милиона евра, респективно). Од европских земаља изван ЕУ, значајан прилив СДИ забележен је из Велике Британије и Руске Федерације – 105,5 и 68,8 милиона евра, респективно.

³ Услед ванредне здравствене и економске ситуације, током 2020. године извршена је корекција изгледа (енг. Outlook), са позитивног на стабилан.

Јавни дуг Србије (централни ниво државе, у % БДП)

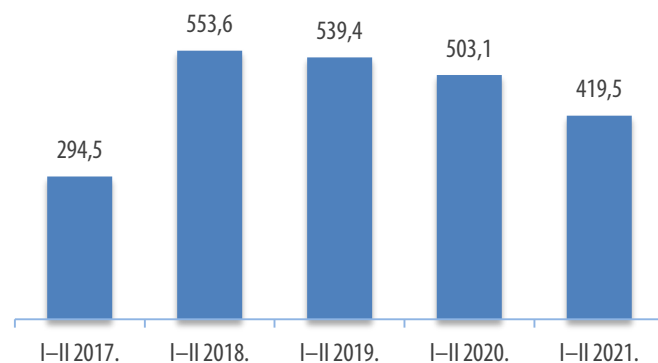
Извор: Министарство финансија.

Раст / пад индустријске производње (месец текуће у односу на месец претходне године), укупно и по секторима (у %)

Извор: РЗС.

Нето СДИ (у милионима евра)

Извор: НБС.

Укупна **спољнотрговинска робна размена** Србије у периоду јануар–фебруар 2021. године износила је 6,5 милијарди евра, што представља пад од 2,6% у односу на исти период прошле године. Извезено је робе у вредности 2,9 милијарди евра, што представља повећање од 3,3%, док је увоз робе износио 3,6 милијарди евра, уз остварени међугодишњи пад од 7,0%. Дефицит робне размене износи око 655,0 милиона евра, што је смањење од 35,6% у поређењу са истим периодом претходне године, док је покривеност увоза извозом повећана за око 8 п.п. и износи 81,8%. Висок дефицит је последица чињенице да привредни раст у значајној мери зависи од увоза материјала и производа за потребе инвестиционе активности и потрошње, као компоненти БДП, релативно јаког динара у односу на кључне валуте, али и набавке медицинских средстава и опреме за време пандемије.

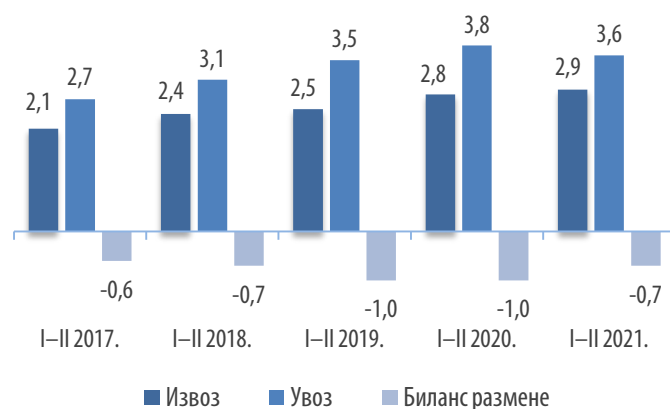
Србија је у 2020. години забележила **рекордан суфицит у трговини услугама** од нешто мање од 1,1 милијарде евра, уз међугодишњи пораст за 6,2%, што показује независност овог сектора од утицаја пандемије, као и његов прогресиван развој из године у годину. У периоду јануар–фебруар 2021. године остварен је суфицит у трговини услугама у висини 307,8 милиона евра (међугодишњи раст од 70,3%), а највећи допринос оствареном суфициту сектора услуга дале су ИКТ услуге.

Према подацима НБС, у 2020. години забележен је **дефицит текућег рачуна платног биланса**, у висини 2,0 милијарде евра што представља пад дефицита од 37,3% у односу на 2019. годину. Такође, удео дефицита текућег рачуна платног биланса у БДП Србије у 2020. години је 4,3%, што је ниже од планираних 5,0% НБС. У периоду јануар–фебруар 2021. године забележен је суфицит текућег рачуна платног биланса и износи око 202,2 милиона евра.

Према Анкети о радној снази, у четвртном кварталу 2020. године број запослених је износио 2,9 милиона, док је регистровано 321 хиљада незапослених (за 6,9 хиљада више у поређењу са четвртим кварталом 2019. године). **Стопа запослености** популације старости 15 и више година у другом кварталу износила је 49,7%, а **стопа незапослености** 9,9%. Мере економске подршке Владе Републике Србије значајно су допринеле да се одржи ликвидност приватног сектора, као и да се очува запосленост, како у 2020. години, тако и у 2021. години.

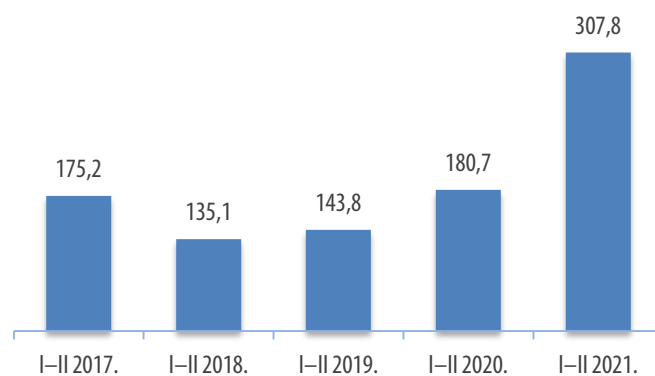
Просечна бруто зарада обрачуната за јануар 2021. године износила је 87.058 динара, док је **просечна нето зарада** износила 63.109 динара. У односу на исти период претходне године, бруто зарада је реално већа за 4,0%, а нето зарада за 4,2%. Уједно,

Спољнотрговинска робна размена
(у милијардама евра)

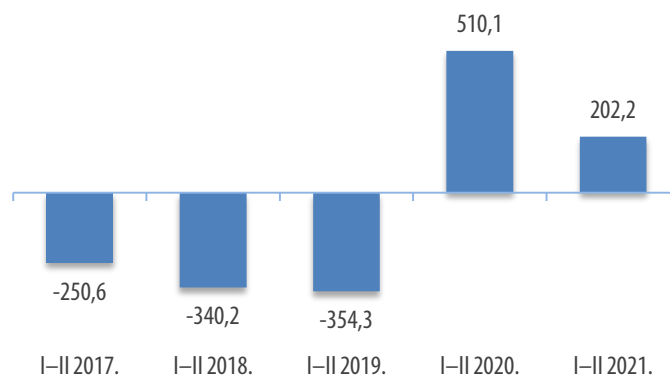
Извор: РЗС.

Суфицит у размени услуга
(у милионима евра)

Извор: НБС.

Текући рачун платног биланса Републике Србије
(у милионима евра)

Извор: НБС.

медијална нето зарада за јануар 2021. године износи 48.000 динара, што значи да је 50% запослених остварило зараду мању од наведеног износа.

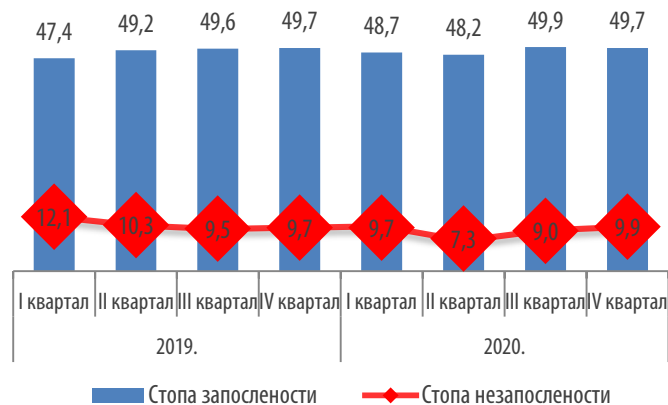
Према подацима НБС, домаћа **кредитна активност** је у 2020. години већ трећу годину заредом, забележила двоцифрену стопу раста подржану мерама и ублажавањем монетарне политике НБС, одобравањем кредита из гарантне шеме, као и ниских каматних стопа на тржишту новца у зони евра. Укупни домаћи кредити у јануару 2021. године забележили су међугодишњи раст од 9,4%, а постепено успоравање раста је великим делом последица високе базе из претходне године. Кредити за обртна средства наставили су да буду најзаступљенија категорија кредита, са учешћем од 43,5% у јануару, а следе их инвестициони кредити, са учешћем од 43,1%. Кредити одобрени ММСПД⁴ чине 68% укупних кредита привреде у јануару 2021. године, при чему овај сегмент тржишта расте по међугодишњој стопи од 9,0%. Стабилност банкарског сектора у Србији је очувана и додатно ојачана захваљујући мерама НБС, а удео проблематичних кредита у укупним кредитима износи 3,8%⁵ (фебруар 2021. године). Раст кредитне активности очекује се и у наредном периоду, као резултат досадашњег ублажавања монетарне политике НБС, ниских каматних стопа у зони евра, међубанкарске конкуренције, кредита из гарантне шеме и смањења удела ненаплативних кредита (NPL).

Као национална валута, динар је и у 2021. години наставио да чврсто држи своју вредност у односу на евро, чиме је и даље једна од најстабилнијих валута у свету. **Просечан девизни курс** у периоду јануар–март 2021. године износио је 117,5782 динара за један евро. Стабилизација вредности динара према еврџ успостављена је и пре 2021. године, а имајући у виду да пандемија није проузроковала чак ни благу депресијацију вредности националне валуте, може се закључити да самим тим није ни имала значајан ефекат на овај показатељ. С друге стране, повећана неизвесност на светском тржишту проузроковала је значајне флукуације вредности америчког долара, па је тако за период јануар–март текуће године просечан курс 97,6048 динара за један амерички долар. НБС је и у 2021. години представља гарант монетарне и финансијске стабилности, показујући спремност да интервенцијама на девизном тржишту одржи курс релативно стабилним, а очекује се да курс динара према еврџ остане стабилан и у наредном периоду.

⁴ Микро, малим и средњим привредним друштвима.

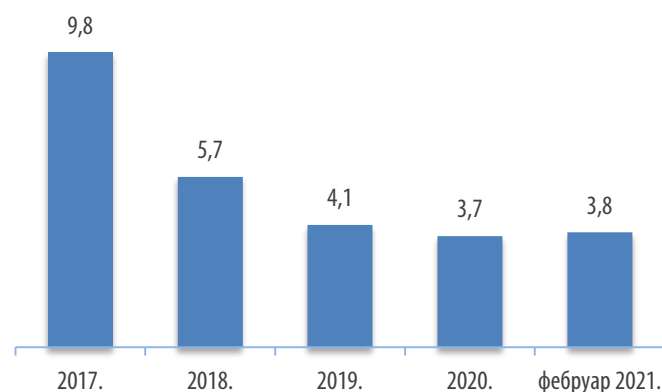
⁵ Овај показатељ је на крају 2016. године износио 17,0%, што је смањење од 13 процентних поена.

Кретање стопе запослености/незапослености становништва старости 15 и више година, према Анкети о радној снази (у %)

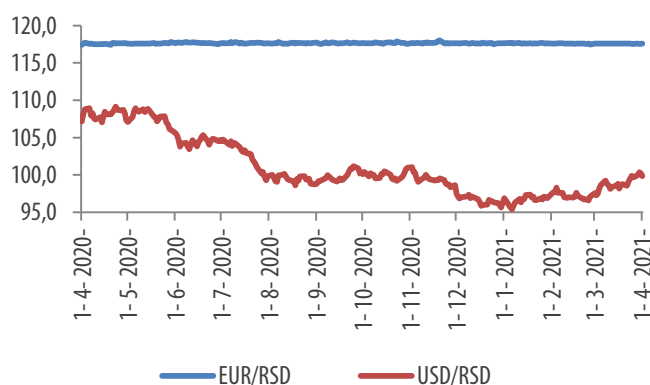
Извор: РЗС.

Удео ненаплативних кредита (NPL) у укупним кредитима (у %)

Извор: НБС.

Кретање девизних курса у последњих годину дана

Извор: Bloomberg L.P.

Заступање интереса привреде – регулативе и иницијативе

Преглед накнада и такси у области заштите животне средине

Заштита животне средине у условима тржишне привреде постиже се позитивним превентивним деловањем загађивача, посебно у делу смањења, односно спречавања загађивања, као и одговорним деловањем друштвене заједнице (локалне и регионалне). У Србији је у последњих неколико година изграђен нормативни систем захватања прихода од коришћења природних добара, применом начела *корисник плаћа*, као и мера за дестимулисање негативних утицаја на животну средину, применом начела *загађивач плаћа*.

За остваривање циљева политике заштите животне средине у Републици Србији, законским и подзаконским актима, као један од извора финансирања, предвиђена су и средства наплаћена по основу накнада и такси. Као таква, она представљају приход Зеленог фонда, покрајинског и локалног буџетског фонда за заштиту животне средине и чине доминантан извор финансирања заштите животне средине. С друге стране, накнаде и таксе у области заштите животне средине за привредне субјекте, као обвезнике плаћања накнаде, често представљају немало финансијско оптерећење. Међутим, када се узме у обзир значај превенције и заштите здравља људи, уз очување природних ресурса и животне средине, ова средства представљају значајан инвестициони потенцијал да се одговори на потребе, проблеме и циљеве заштите животне средине.

До усвајања Закона о накнадама за коришћење јавних добара¹, који је донела Народна скупштина Републике Србије почетком децембра 2018. године, у области заштите животне средине плаћало се укупно девет врста накнада. Једна од слабости оваквог система финансирања управо се односила на непостојање јединственог закона којим су обухваћене све накнаде. Новим законским решењем, које се примењује од 1. јануара 2019. године, осим одредаба чл. 154–164. овог закона које се примењују од 1. јануара 2020. године, за област заштите животне средине, чл. 99–164. предметног закона, регулишу прописивање накнада и то:

1. Накнада за коришћење рибарског подручја;
2. Накнада за коришћење заштићеног подручја;
3. Накнада за сакупљање, коришћење и промет врста дивље флоре, фауне и гљива;
4. Накнада за загађивање животне средине;
5. Накнада за заштиту и унапређивање животне средине;
6. Накнада за производе који после употребе постају посебни токови отпада;
7. Накнада за амбалажу или упакован производ;
8. Накнада за загађивање вода.

Полазећи од значаја које финансирање у заштиту животне средине има, као и обавеза привреде које проистичу из тога, сачињен је документ под називом „[Преглед накнада и такси у области заштите животне средине](#)“, а који представља извод из Закона о накнадама за коришћење јавних добара („Службени гласник РС“, бр. 95/18, 49/19, 86/19), с прегледом накнада и такси у овој области.

¹ Закон о накнадама за коришћење јавних добара („Службени гласник РС“, бр. 95/18, 49/19, 86/19 – усклађ. дин. изн.) – Основни текст на снази 16. 12. 2018, у примени од 1. 1. 2019.

Зелена агенда за Западни Балкан

Потписивањем Софијске декларације о Зеленој агенди за земље Западног Балкана (ЗБ), на Самиту ЗБ у оквиру иницијативе Берлинског процеса, 10. новембра 2020. године, земље региона су **признале Европски зелени договор као нову стратегију раста Европске уније у циљу модерне, климатски неутралне и конкурентне економије, која ефикасно користи ресурсе**. На овај начин потписнице Декларације сагласиле су се да елементи Европског зеленог договора буду пренети у све међусобно повезане приоритетне секторе.

Један од битних елемената који је садржан у Декларацији односи се и на **Економско-инвестициони план**, који је осмишљен као подршка дугорочном зеленом друштвено-економском опоравку овог региона, а којим ће се остварити одрживи економски раст, спровођење реформи потребних за напредак на путу ка Европској унији (ЕУ) и приближавање Западног Балкана јединственом тржишту ЕУ. С популацијом од скоро 18 милиона људи, регион Западног Балкана представља важно тржиште за ЕУ и транзитно подручје за европску и међународну робу, с квалификованом радном снагом за привредна друштва која су спремна да улажу.

У том смислу, Комисија предлаже мобилизацију **до девет милијарди евра финансијских средстава из програма ИПА III за период 2021–2027.** године како би се подржала економска конвергенција са ЕУ, пре свега, кроз **инвестиције и подршку конкурентности и инклузивном расту, одрживој повезаности и двојној зеленој и дигиталној транзицији**. Поред тога, предвиђа се и нови Гаранцијски инструмент за Западни Балкан, који може подржати инвестиције до 20 милијарди евра.

Земље региона су прихватиле Зелену агенду за Западни Балкан, чиме су изразиле **посвећеност спровођењу деловања у областима распоређеним у пет стубова** и то:

- I КЛИМА, ЕНЕРГЕТИКА, МОБИЛНОСТ** — подразумева обавезу да се заједно са ЕУ иде ка циљу постизања угљеничне неутралности континента до 2050. године, увођењем строге климатске политике и реформом енергетског и транспортног сектора.
- II ЦИРКУЛАРНА ЕКОНОМИЈА** — у смислу преласка с линеарне на циркуларну економију, уз уважавање потребе за истраживањем и иновационим системом који ће подржати ову транзицију.
- III СМАЊЕЊЕ ЗАГАЂЕЊА** ваздуха, воде и земљишта на Западном Балкану.
- IV ОДРЖИВА ПОЉОПРИВРЕДНА И ПРЕХРАМБЕНА ПРОИЗВОДЊА** кроз активности којима се обезбеђује трансформација пољопривредног сектора, минимизирање његовог негативног утицаја на животну средину и климу, као и заштита приступачне и здраве хране за грађане Западног Балкана и извозна тржишта.
- V БИОДИВЕРЗИТЕТ** — подразумева рад на дефинисању оквира за биодиверзитет после 2020. године и рад на развоју дугорочне стратегије за заустављање губитка биодиверзитета, заштиту и обнављање екосистема и богатог биодиверзитета.

Да би се постигли сви горенаведени циљеви, између осталог, потребно је да се додатно посвети пажња побољшању међусекторског управљања, али и интеграцији зелене нискоугљеничне транзиције, пре свега: реформом јавне управе, управљањем јавним финансијама, програмом економске реформе, уз додатно ангажовање и мобилизацију свих расположивих ресурса.

Детаљније информације пронаћи ћете [овде](#).

За додатне информације контактирајте са **Центром за животну средину, техничке прописе, квалитет и друштвену одговорност ПКС** на број телефона **011 / 41 49 631** или на имејл: zivotnasredina@pks.rs.

У фокусу

Електрична енергија пореклом из обновљивих извора за купце на слободном тржишту

Свет се све више окреће мерама за повећање енергетске ефикасности и што већем доприносу очувања животне средине. Често се чини да цео тај процес иде споро, али сваки помак и утицај појединца или компаније је изузетно важан. Поред инвестиционих пројеката заштите животне средине и повећања коришћења обновљивих извора енергије (ОИЕ), и *Електропривреда Србије* се заједнички са својим комерцијалним купцима придружила акцији *зеленог* пословања.

Пионирски, *ЕПС* је 2018. године почео продају *зелене* енергије купцима на слободном тржишту. То је енергија произведена у хидроелектранама *ЕПС-а*, а сваки киловат-час из пакета *ЗелЕПС* има гаранцију порекла. Систем гаранције порекла уређен је на европском нивоу, тако да гаранција издата у Србији важи у другим државама, и у складу је са правилима Европске асоцијације. Данас је у систему гаранција порекла седам хидроелектрана *ЕПС-а* снаге 1.560 мегавата. Интензивно се ради и на укључивању осталих хидроелектрана у овај систем, док је идеја да купцима убрзо буду понуђени и киловат-часови из енергије сунца и ветра.

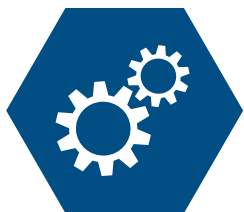
ЕПС Снабдевање, огранак *ЕПС-а*, истиче да је *зелена* енергија *ЕПС-а* одмах доступна и да је поступак уговарања *ЗелЕПС* веома једноставан. Купци могу закључити нове уговоре о снабдевању *зеленом* енергијом уколико им постојећи уговор истиче или прећи на ОИЕ једноставним анексом постојећег уговора. Менаџери *ЕПС Снабдевања* су ту да купцима пруже све неопходне информације и помогну им да поступак куповине *зелене* енергије буде једноставан и лак. Први купац пакета *ЗелЕПС* била је *Прокредит банка*. Поред банака, *зелену* енергију *ЕПС-а* до сада су куповале компаније које се баве индустријском производњом. Сматра се да купце занима да повећају свој углед кроз куповину еколошких производа, али и смањење емисије угљен-диоксида мањом употребом фосилних горива.

Број заинтересованих купаца за *ЗелЕПС* је у сталном порасту. *Зелена* енергија која је продата са гаранцијом порекла у 2020. години је била десет пута већа него у 2019. години. Количина уговорена за 2021. годину је у овом тренутку 50% већа него 2020. године. Уз *зелену* понуду, купци остају верни највећој енергетској компанији у Србији, док један број купаца препознаје настојање *ЕПС-а* да држи корак са Европском унијом и светом. Из *ЕПС-а* истичу да одређени број купаца, који се повећава из године у годину, као императив свог снабдевања ставља куповину *зелене* енергије. *ЕПС* је, осим ценовно, конкурентан и у другим сегментима, јер својим купцима нуди све погодности и информације о овој врсти снабдевања електричном енергијом. Из *Електропривреде Србије* наводе да ће и у наредном периоду настојати да уговоре што више сопствене *зелене* енергије са купцима у Србији. Приоритет је да купцима електричне енергије у Србији омогући да послују еколошки и остваре све бенефите овог избора. Пласирање гаранција порекла на страна тржишта је секундарни циљ *ЕПС-а*, тек након задовољавања потреба купаца у Србији.

Производња *зелене* енергије део је вековне традиције *ЕПС-а*, док се данас *зелена* енергија производи у 15 хидроелектрана укупне снаге 3.015 мегавата, што је 38% *ЕПС-овог* енергетског потенцијала. *ЕПС* трећину укупне производње реализује у хидроелектранама, док је у току пројекат изградње првог ветропарка у Костолцу, стога ће ускоро снага воде бити појачана снагом ветра.

За све додатне информације контактирајте са **Удружењем за енергетику и рударство ПКС** на број телефона **011 / 33 00 995** или на имејл: energetika@pks.rs.

Подршка привреди

Подршка пословању привреде

Подршка директним улагањима

RAS

Развојна агенција Србије

Развојна агенција Србије (РАС) је владина организација која привреди нуди широк спектар услуга, укључујући подршку директним инвестицијама, подстицај конкурентности и промоцију извоза, као и спровођење пројеката који имају за циљ да побољшају репутацију и углед Србије и позитивно утичу на економски и регионални развој.

Као јединствен партнер привреде и компанија које послују у нашој земљи, РАС годинама уназад креира и имплементира програме и активности усмерене ка оснаживању економије, убрзавању економског раста и развоја Републике Србије. РАС спроводи и непрестано креира нове јединствене програме подршке микро, малим и средњим предузећима и предузетницима (ММСПП), и труди се да тим програмима и активностима адекватно одговори на изазове и потребе ММСПП сектора. Такође, РАС пружа неизоставну подршку у сваком развојном кораку домаћим и страним улагачима који желе да оснују или прошире своје пословање у Србији.

Домаћим и страним компанијама у Републици Србији на располагању су, под једнаким условима, новчани подстицаји за директна улагања. **У 2019. години** потписано је 40 уговора о подстицању улагања којима је предвиђено улагање од 784 милиона евра и отварање 12.411 нових радних места, а **у 2020. години** потписана су 22 уговора у вредности од око 1,6 милијарди евра и којима би требало да се отвори 5.906 нових радних места.

Влада Републике Србије уредила је област подршке директним улагањима *Уредбом о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања*, којом су дефинисани су услови за доделу подстицаја у производном сектору и сектору услуга сервисних центара, док је посебним уредбама дефинисано који су то услови за доделу подстицаја у сектору производње прехранбених производа и сектору услуга хотелског смештаја.

Услови за доделу средстава

- Одржавање инвестиција на истој локацији најмање 5 година за велика, а 3 године за мала и средња привредна друштва;
- Након реализације инвестиционог пројекта број запослених се не сме смањивати најмање 5 година за велика и 3 године за мала и средња привредна друштва.

Рок за реализацију инвестиционог пројекта

- До 3 године од датума подношења пријаве за доделу средстава, а који се након закључења уговора може продужити најдуже до 5 година;
- До 10 година од датума подношења пријаве за доделу средстава, за улагање од посебног значаја.

Постоје три нивоа за доделу новчаних подстицаја:

- за запошљавање нових радника,
- за оправдане трошкове улагања, и
- за радно-интензивне пројекте.

Према *Уредби о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у области **производње прехранбених производа*** средства се могу доделити за реализацију инвестиционих пројеката у области: производње прехранбених производа која, у смислу прописа којима се одређује класификација делатности, обухвата прераду производа пољопривреде, шумарства и рибарства, ради добијања хране за људе или животиње, а укључена је и производња различитих међуфазних производа.

Према *Уредби о одређивању критеријума за доделу подстицаја ради привлачења директних улагања у сектору **услуга хотелског смештаја*** средства се могу доделити за реализацију инвестиционих пројеката у сектору услуга хотелског смештаја у бањским и климатским местима.

У циљу јачања равномерног економског и привредног развоја Републике Србије предвиђени су минимални критеријуми у погледу инвестиционог улагања и отварања нових радних места, у зависности од **степенa развијености јединице локалне самоуправе** у којој се врши улагање.

Степен развијености јединице локалне самоуправе	Минимални број новозапослених	Минимално улагање
I	50	500.000€
II	40	400.000€
III	30	300.000€
IV	20	200.000€
V (девастирано подручје)	10	100.000€

Минимална улагања без обзира на степен развијености локалне самоуправе			
	Сектор услуга	Прехрамбена индустрија	Сектор услуга хотелског смештаја
Минимални број новозапослених	15	30	70
Минимално улагање	150.000€	2.000.000€	2.000.000€

Улагања од посебног значаја		
Степен развијености јединице локалне самоуправе	Минимално улагање	Број новозапослених
I	5.000.000€ или 	Више од 500
II		
III		
IV	2.000.000€ или 	Више од 100
V (девастирано подручје)		

Средства се могу доделити за оправдане трошкове улагања за бруто зараде за нове запослене, као и за улагања у материјална и нематеријална средства, почев од дана подношења пријаве за доделу подстицаја. **Оправдани трошкови бруто зарада** крећу се од 20% и 3.000 евра у I групи развијености јединице локалне самоуправе до максималних 40% и 7.000 евра у девастираним подручјима. Код **оправданих трошкова за улагања у основна средства** тај распон иде до 10% оправданих трошкова у I групи развијености, као и максимум до 30% у девастираном подручју. За пројекте који нису од посебног значаја, одобрава се **повећање од 10%** износа оправданих трошкова улагања у основна средства.

Додатне информације пронаћи ћете [ОВДЕ](#).

За додатне информације контактирајте са запосленима у **Развојној агенцији Србије (РАС)** на број телефона **011 / 33 98 900** или на имејлове: investicije@ras.gov.rs и office@ras.gov.rs.

Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија

Програм подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача мултинационалних компанија (МНК) јесте вишегодишњи програм који Развојна агенција Србије спроводи како би привредним друштвима пружила подршку да **унапреде знања, побољшају пословне перформансе, прошире пословање на нова тржишта и успоставе сарадњу са МНК** и њиховим добављачима.

Циљ је да се привредним субјектима из селектованих сектора пружи стручна и финансијска подршка за унапређење пословања како би се укључили у међународне ланце вредности. Производни сектори који су предмет подршке Програма су: **аутомобилска индустрија; уређаји и компоненте за аутомобилску индустрију** (пластика, гума, машине / опрема); **обрада метала; сектор машина и опреме** за друге намене; **сектор гуме и пластике; сектор производње кућних апарата и делова кућних апарата; сектор електричних и електронских система** и елемената **електричних и електронских система**.

Програмом се суфинансирају следеће групе активности:

- Улагање у материјалну имовину корисника:
 - Индустријски роботи / опрема за аутоматизацију / дигитализацију / оптимизацију постојећих производних процеса, као и напредни системи / опрема за међуфазну контролу квалитета и квалитета готових производа (до три године стара);
 - Аутономни роботи са способношћу учења и кобот;
 - Унапређење производних хала — не подразумева грађевинске радове, већ усклађивање са специфичним технолошким захтевима индустријских сектора;
- Консултантска подршка:
 - Оптимизација производних процеса;
 - Увођење или унапређење корпоративног управљања;
 - Сертификација система квалитета према захтевима специфичних индустријских стандарда.

У првој години спровођења Програма (2019), за 19 корисника је спроведена дијагностика пословних перформанси и дефинисан План унапређења, на основу којег су одређене мере подршке и износ бесповратних средстава који се додељује. Од тога је 11 корисника програма у потпуности завршило активности и рефундирано је преко два милиона евра, док ће преосталих 8 корисника финализовати активности до краја априла ове године.

У 2020. години спроведена су два јавна позива за учешће у овом програму. По првом Јавном позиву, који је био отворен до јуна 2020. године, пристигло је 29 пријава, од којих је одобрено њих 13. Урађене су дијагностике пословних перформанси, након чега су за сваког корисника одређене мере подршке. Други Јавни позив објављен је крајем 2020. године и трајао је до фебруара 2021. године. Том приликом пријавило се 15 привредних друштава и тренутно је у току формални преглед поднетих пријава. За реализацију другог Јавног позива у 2020. години био је опредељен буџет у износу од 200.000.000 динара.

У плану је отварање новог јавног позива за овај програм. Све нове информације у вези са Програмом подршке привредним друштвима за улазак у ланце добављача МНК можете пронаћи на сајту [Развојне агенције Србије](#).

За додатне информације контактирајте са запосленима у **Развојној агенцији Србије (РАС)** на број телефона **011 / 33 98 900** или на имејл: dobavljac@ras.gov.rs.

Програм подршке малим и средњим привредним друштвима за набавку опреме

Програм подршке малим и средњим привредним друштвима за набавку опреме јесте програм који спроводи Министарство привреде Републике Србије у сарадњи са Развојном агенцијом Србије (РАС) и одабраним банкама и лизинг компанијама. Министарство привреде додељује бесповратна средства микро, малим и средњим предузећима, предузетницима и задругама за набавку производне опреме / грађевинске механизације / машина и опреме за унапређење енергетске ефикасности и еколошких аспеката производње, с циљем олакшавања финансирања набавке опреме.

Циљ програма је јачање конкурентности привредних субјеката, унапређење њиховог пословања и интернационализације, унапређење технолошких процеса производње, подршка запошљавању, раст прихода и услова финансирања микро, малих, средњих предузећа и предузетника.

Средства опредељена наведеним програмом намењена су за суфинансирање набавке нове производне опреме и опреме директно укључене у процес производње размењивих добара и извођење грађевинских радова, и то:

- **производне опреме и / или машина;**
- **транспортно-манипулативних средстава укључених у процес производње и унутрашњег транспорта;**
- **делова, специјализованих алата за машине или других капиталних добара;**
- **машине и опрема за унапређење енергетске ефикасности и еколошких аспеката производње;**
- **грађевинске механизације за потребе обављања грађевинских радова.**

Програм се реализује кроз два засебна Јавна позива:

- Први јавни позив **намењен је пословним банкама и лизинг компанијама** заинтересованим да учествују у Програму, будући да се бесповратна средства одобравају заједно са кредитом одобреним од стране партнерске/их банке/а или уговором о финансијском лизингу одобреним од стране партнерске/их лизинг компаније/а. На основу тог јавног позива врши се избор банака и лизинг компанија које ће учествовати у Програму.
- Други јавни позив **односи се на привредне субјекте** који желе да аплицирају за бесповратна средства за набавку опреме.

Од 2015. године до данас бележи се константан тренд раста када је реч о броју пријава за програм, као и из године у годину повећање буџета који се издваја за овај програм. Највише новца колико је до сада опредељено за набавку опреме јесте 2 милијарде и 200 милиона динара, колико је било обезбеђено кроз Програм у 2019. години. У 2020. години Програм је, услед кризе изазване пандемијом COVID-19, реализован са умањеним буџетом, а потписана су 363 уговора вредности од око 993.000.000 динара.

Укупна средства опредељена за реализацију овог програма у 2021. години износе 1.550.000.000 динара. Привредни субјекти могу остварити право на доделу бесповратних средстава у износу до 25% од нето вредности набавке производне опреме. У току првог квартала ове године очекује се расписивање Јавног позива за учешће привредних субјеката у овом програму.

Све додатне информације можете пронаћи на веб-сајту [Развојне агенције Србије](http://www.ras.gov.rs).

За додатне информације контактирајте са запосленима у **Развојној агенцији Србије (РАС)** на број телефона **011 / 33 98 900** или на имејлове: milos.djekic@ras.gov.rs и mirjana.isailovic@ras.gov.rs.

Подршка дигитализацији пословања

Центар за дигиталну трансформацију Привредне коморе Србије

Привредна комора Србије основала је Центар за дигиталну трансформацију (ЦДТ) као инструмент подршке микро, малим и средњим предузећима. У оквиру Центра едукована су и сертифицирана 43 консултаната у области пословних модела и процеса, е-трговине, е-маркетинга и друштвених мрежа, ИТ заштите и безбедности података, у складу са Општом уредбом о заштити података личности (GDPR) Европске уније.

За мање од три године рада ЦДТ за програме Центра за дигиталну трансформацију ПКС пријавило се близу хиљаду предузећа, а више од 200 је имплементирало ИТ решења која су дефинисана кроз рад са консултантима. Компаније које пропусте дигиталну трансформацију суочавају се могућношћу да постану технолошки превазиђене и изгубе позицију на све захтевнијем и конкурентнијем тржишту. Дигитална трансформација је одлична прилика за микро, мала и средња предузећа да раним усвајањем дигиталних технологија уведу иновативне пословне моделе и направе нове производе који ће им обезбедити бржи раст и освајање нових тржишта.

Центар за дигиталну трансформацију Привредне коморе Србије (ЦДТ), у сарадњи са Немачком организацијом за међународну сарадњу (ГИЗ) и Развојном агенцијом Србије (РАС), обезбеђује предузећима подршку у дигиталној трансформацији пословања. Дигитална трансформација пословања за сваку компанију значи:

- **Подизање нивоа конкурентности унапређењем свих пословних процеса**, ефикаснију понуду производа и услуга, побољшану комуникацију с потенцијалним и садашњим купцима / клијентима;
- **Боље планирање финансирања, вишу профитабилност, квалитетније маркетиншке активности** – креирање модерних презентација и промоције компаније.

Центар за дигиталну трансформацију је обезбедио **мрежу сертифицираних консултаната за дигиталну трансформацију (ИСО 17024)** који спроводе фирме кроз цео процес – од развоја стратегије до имплементације развијеног решења. Консултант дефинише кључне области у пословању које треба унапредити у наредном периоду и на који начин. ЦДТ, ГИЗ и РАС учествују са 50% (или максимално до 5.000 евра) у трошковима ка дигиталној трансформацији.

Програм за 2019/2020. годину садржи пет елемената:

1. Онлајн самопроцену,
2. Експертску анализу (Фаза I),
3. Развој стратегије (Фаза II),
4. Имплементацију (Фаза III),
5. Верификацију имплементације (Фаза IV).

Више информација о Центру за дигиталну трансформацију ПКС пронаћи ћете на cdt.org.rs, а о свим нашим програмима можете се информисати [овде](#).

Бесплатни консултантски [програм Speed 2.0](#) намењен је свим микро, малим и средњим предузећима и отворен је за пријаве!

За додатне информације контактирајте са **Центром за дигиталну трансформацију ПКС** на број телефона **011 / 41 49 465** или на имејл: cdt@pks.rs.

Подршка иновацијама у пословању

Отворен јавни позив за Програм раног развоја и Програм сарадње науке и привреде

Средства за реализацију јавног позива у укупном износу од шест милиона евра обезбеђена су из буџета Републике Србије, са раздела Министарства просвете, науке и технолошког развоја за 2021. годину. [Програм раног развоја](#) намењен је младим предузећима која развијају технолошку иновацију за којом постоји потреба на тржишту. Појединачно по пројекту додељује се до 80.000 евра. За средства у оквиру овог програма могу се пријавити микро и мала предузећа основана у Србији, у већинском приватном власништву резидената Републике Србије и не старија од пет година, као и неформални тимови. Финансирањем које Фонд додељује покрива се максимално 70% укупних оправданих трошкова пројекта, чије је трајање до 12 месеци. У случају да пројекат предложен од стране тима буде одобрен за финансирање, тај тим ће бити у обавези да региструје предузеће. Кроз [Програм сарадње науке и привреде](#) додељује се финансијска подршка до 300.000 евра по пројекту конзорцијума који је сачињен од најмање једног приватног микро, малог или средњег предузећа основаног у Србији и једне јавне научно-истраживачке организације у већинском државном власништву, акредитоване у Србији. Подршка омогућава конзорцијумима да реализују заједничке пројекте како би створили производе, услуге, технологије и технолошке процесе високе вредности кроз примењено истраживање и развој. Финансирањем које Фонд обезбеђује покрива се максимално 70% укупних оправданих трошкова пројекта за микро и мала предузећа, односно 60% за средња предузећа. Пројекти могу трајати до 24 месеца.

Отворен јавни позив: Пријавите се за иновационе ваучере

Фонд за иновациону делатност позива мала и средња предузећа којима су потребне услуге научноистраживачких организација да се пријаве за доделу [иновационих ваучера](#). Предузећа могу иновациони ваучер користити за решавање техничког / технолошког проблема на који наилазе у свом пословању, односно за трансфер научних, технолошких или иновативних услуга које су за њих нове. Иновационим ваучером се финансира до 60% укупних трошкова услуга, максимално до 800.000 динара, не укључујући порез на додату вредност. Једном подносиоцу пријаве могу бити одобрена највише два иновациона ваучера, у максималном износу од 1.200.000 динара. Одобрени иновациони ваучер се мора искористити у року од шест месеци. Иновациони ваучери се додељују по редоследу пристиглих пријава, у року од седам дана од дана достављања пријаве од стране предузећа. Пријаве се подnose на порталу Фонда. Јавни позив за доделу иновационих ваучера отворен је све до утрошка опредељених средстава која износе 117 милиона динара, а обезбеђена су у оквиру буџета Републике Србије, са раздела Министарства просвете, науке и технолошког развоја.

За додатне информације контактирајте са **Службом за иновације PKS** на број телефона **011 / 41 49 622** или на имејл: inovacije@pks.rs.

ATA карнет – ваш пасош за робу – штеди време и новац

Желите да освојите нове купце и тржишта у иностранству, учествујете на међународним сајмовима и изложбама, на спортским такмичењима, прикажете ваше узорке, обавите посао са вашом професионалном опремом, изложите уметничка дела, учествујете на међународним музичким фестивалима?

Потребан вам је брз и једноставан прелазак границе, без плаћања **царине** или давања посебних гаранција – то вам омогућује ATA КАРНЕТ!

Шта је ATA карнет? ATA карнет је једноставан међународни царински документ који се користи за привремени увоз роба у страну земљу с роком важења до годину дана.

Предности ATA карнета: једна исправа за све царинске трансакције (привремени извоз, увоз, транзит), важи годину дана, широк спектар роба, нема полагања депозита и гаранција, уштеда времена и новца, све се добија на једном месту (ПКС), једноставнија процедура на царини.

Врста робе за коју се најчешће користи ATA карнет: сниматељска опрема, сценографија, алати, мерни инструменти, узорци обуће и одеће, спортска опрема, музички инструменти, животиње, народна ношња, уметничка дела, сајамски и музејски експонати, медицинска опрема.

Под ATA карнетом се не сме извозити / увозити потрошна и кварљива роба, роба намењена преради, обради или поправци.

Година	Број издатих ATA карнета у Србији	Вредност привремено извезене робе	
		у RSD	у USD
2020.	2.131	2.336.820.461	24.155.205
2019.	4.894	5.986.126.330	56.692.332
2018.	4.558	6.094.548.352	58.371.700
2017.	4.330	4.575.686.485	43.824.510
2016.	4.186	4.327.428.909	41.609.894

По броју издатих ATA карнета, Привредна комора Србије тренутно заузима **десето место у свету** од укупно 78 чланица ATA система. Од 2004. године, када је ПКС ушла у ATA систем, ATA карнет је користило више од 5.000 правних и 3.500 физичких лица.

Како доћи до ATA карнета? Посредством [ONLINE АПЛИКАЦИЈЕ](#) за ATA карнете.

ATA карнет издаје:

Привредна комора Србије, Служба за ТИР и ATA

Крунска 26, 11000 Београд

T: 011 / 33 04 533

E: ata@pks.rs

Захваљујући мрежи регионалних привредних комора, издавање ATA карнета је поред Београда доступно у још 8 градова Србије: Суботици, Новом Саду, Панчеву, Ваљеву, Ужицу, Крагујевцу, Краљеву и Нишу, а издавање додатних листова, поред наведених градова још и у: Сомбору, Сремској Митровици, Кикинди, Зрењанину, Пожаревцу, Крушевцу, Зајечару и Лесковцу.

Осигурајте успешно пословање широм света

Желите успешну сарадњу са земљама у иностранству? Потребна Вам је правна сигурност? Доста Вам је прекомерне документације?

Потребно Вам је брзо, ефикасно и једноставно решење за успешну сарадњу са иностранством – то Вам омогућавају публикације Међународне трговинске коморе (МТК) Србије!

Шта је МТК? МТК је **најстарија и највећа светска пословна асоцијација**, основана 1919. године. МТК има 6,5 милиона чланова из 130 земаља света. МТК ради у корист отворене светске привреде на креирању и изради међународних правила и стандарда, као и на доношењу препорука за решавање проблема. Правила МТК прихваћена су широм света и представљају стандард успешног пословања, који значајно смањује трошкове и неизвесности пословања. У изради ових правила учествују најбољи стручњаци и практичари из целог света које окупља МТК. Привредна комора Србије је оснивач Националног одбора Међународне трговинске коморе из Париза. Чланство наше земље у МТК датира из 1927. године.

Најпродаваније публикације Међународне трговинске коморе

Међународна трговинска комора Србије већ годинама олакшава пословање српским привредницима који тргују са иностранством. Уз ексклузивно право за објављивање, Национални одбор Међународне трговинске коморе Србије са задовољством Вам представља **најтиражнија двојезична издања** (енглески / српски) Међународне трговинске коморе из Париза:

- **Incoterms 2020** – званична правила МТК за тумачење трговинских термина одражавају пословну праксу прихваћену широм света; Постоје од 1936. године и ревидирају се сваких десет година у складу са новим тенденцијама у међународној трговини; Представљају део признатог канона којим се дефинишу обавезе купаца и продаваца.
- **Једнообразна правила МТК за гаранције на позив са моделима образаца – URDG 758** – јасна, прецизна и свеобухватна URDG правила за независне гаранције која представљају међународну праксу коришћења гаранција на позив, нивелишу легитимне интересе корисника, налогодавца и гаранта.
- **Једнообразна правила МТК за рамбурс банка** – банци по документарним акредитивима – URR 725; Правила за рамбурс представљају помоћ банкама у вези са проблемом питања рамбурса или рамбурсног јемства.
- **Једнообразна правила МТК за инкасо са коментаром – URC 522** – садржи текст једнообразних правила за инкасо и коментаре сваког члана; Коментари су водила за практична питања на која се наилази у раду са инкасима, и њихова улога у међународној трговини.
- **Међународна стандардна банкарска пракса за преглед докумената по документарним акредитивима – ISBP 681** – тумачење одредаба једнообразних правила и обичаја МТК за документарне акредитиве; Садржи преглед меница, документа о осигурању, уверења о пореклу и друге документе у вези са акредитивима.
- **Једнообразна правила за платне облигације банке** – омогућавају банкама да ублаже ризике у међународној трговини у корист купаца и продаваца; Намене су банкарима, трговцима, правницима и свим практичарима.
- **Једнообразна правила и обичаји МТК за документарне акредитиве – UCP 600** – садрже значајне одредбе у области транспорта, осигурања и усклађености које чине основу за акредитивне трансакције. У оквиру UCP правила постоји члан „Дефиниције“, како би се појаснили кључни изрази, затим промене пракса за давање упозорења о одбијању и друге измене. Даље, садрже и eUCP Верзију 1.1. – 12. чланова

додатака УСП која регулишу презентацију докумената у електронском облику. УСП правила јесу витална компонента међународне трговине, те су стога неопходна банкарима, привредним друштвима која се баве спољном трговином, транспортом и шпедицијом, правницима, академицима и свима онима који послују са документарним акредитивима.

- **Модел међународног продајног уговора МТК** – флексибилан и јасан модел уговора који продавцима и купцима роба обезбеђује упутства и који садржи опште и посебне услове.
- **Модел кратких уговора МТК** – кратка форма уговора која покрива суштину уговора о заступању и дистрибуцији. Модели садрже опште и специјалне услове са коментарима на специфична питања и тестом применљивим пословним потребама.
- **Модел међународног франшизинг уговора МТК** – модел уговора који обезбеђује учесницима у франшизи универзалну, међународно прихваћену форму уговора која штити права и одређује обавезе учесника у франшизи; У том циљу уговор узима у обзир најчешће коришћене клаузуле у франшизинг уговорима, предлаже могућа решења тамо где појединачна нису могућа, омогућава потписницима уговора укључивање посебних захтева у појединим тачкама, обезбеђује Анекс који стране уговорнице могу мењати без промене основног текста уговора, затим обезбеђује систем за решавање проблема, садржи детаљни коментар за објашњење променљивих провизија.

Додатне информације можете прегледати на веб-страници [Привредне коморе Србије](#) или контактирајте са надлежним особама у **Националном одбору Међународне трговинске коморе Србије (ICC Serbia)** на број телефона **011 / 33 00 971** или на имејл: iccserbia@pks.rs.

Најбржи пут до инопартнера – ЕЕН мрежа

Привредна комора Србије је члан [Европске мреже предузетништва](#) и координатор Конзорцијума ЕЕН мреже у Србији. Услуге ЕЕН мреже превасходно су намењене малим и средњим предузећима као сервис у интернационализацији пословања. Циљ Европске мреже предузетништва јесте да предузећа лакше и брже пронађу партнере у иностранству кроз бесплатне услуге претраге [Базе пословне сарадње](#) и кроз учешћа на међународним [пословним сусретима](#) и [пословним мисијама](#).

ЕУ вести

Зелени коридори Западног Балкана – Како даље?

Поглед из угла заменика генералног менаџера *Милшпед групе* – „Оно што у нашој компанији олакшава пословање јесте то што је време потребно за пролаз робе смањено и до 70%.“ *Милшпед група*, једна од највећих и водећих компанија када су у питању транспорт и логистика у региону, присутна је на простору потписница ЦЕФТА споразума већ више од 20 година. Као водећа регионална компанија, *Милшпед група* је једна од 16 чланица Пословног савета Коморског инвестиционог форума Западнобалканске шесторке, саветодавног тела регионалне асоцијације привредних комора. Комплетну вест пронаћи ћете [овде](#).

Привредне коморе Западног Балкана у апелу владама и ЕУ: Укините визе, дајте нам будућност

У Привредној комори Србије у Београду одржана је седница Управног одбора Коморског инвестиционог форума Западнобалканске шесторке, асоцијације која окупља привредне коморе Северне Македоније, Босне и Херцеговине, Албаније, Црне Горе, Косова УН1244 и Србије. Комплетну вест пронаћи ћете [овде](#).

Уз мање гужве, лакше до купаца у Немачкој

Гужве, возачи у редовима за тестирање, кашњења, опасност од заразе, километарске колоне камиона из Србије и читаве Европе – до пре само неколико дана то је била слика на немачким границама због увођења нових епидемиолошких мера. Све ово претило је да угрози пословање, како немачких компанија у Србији тако и свих домаћих компанија које послују са Немачком. Комплетну вест пронаћи ћете [овде](#).

Сектор пољопривреде – нова перспектива сарадње са Републиком Чешком

Економску сарадњу Републике Чешке и Србије у последњих осам година карактеришу добра институционално-привредна сарадња и раст робне размене, а сектор пољопривреде и прерађивачке индустрије представља велику шансу за даљи развој сарадње две земље, истакнуто је на састанку Томаша Кухта, амбасадора Републике Чешке у Србији и Михаила Весовића, директора Сектора за стратешке анализе, услуге и интернационализацију Привредне коморе Србије (ПКС). Комплетну вест пронаћи ћете [овде](#).

МилаМи патофне за децу Европе

Дечја обућа компаније из Пожаревца испунила је строге критеријуме и постала носилац националног жига „Чуваркућа“. Бренд се налази на полицама 800 радњи, од региона до Немачке, Италије и др. земаља. Комплетну вест пронаћи ћете [овде](#).

Компанија из Рашке кандидат за добављача светског модног бренда Филип Плејн

На позив Марка Чадежа, председника Привредне коморе Србије, познати светски модни дизајнер Филип Плејн, оснивач компаније *Philipp Plein International Group*, посетио је домаћу фирму *Luss Textile* у Драганићима наомак Рашке и са менаџментом те компаније разговарао о могућностима будуће сарадње и заједничких послова. Комплетну вест пронаћи ћете [овде](#).

ЕЕН вести

Представљене услуге и активности ЕЕН мреже у оквиру мултиконгреса *Serbian Visions*, 2. фебруара 2021. године

Недугу по избијању пандемије ЕЕН Србија конзорцијум, као и целокупна ЕЕН мрежа, прилагодили су своје планиране активности и прешло се на организацију онлајн догађаја, као јединог безбедног начина пословног повезивања за време пандемије COVID-19, изазване вирусом SARS-CoV-2. Током панела, који је одржан у оквиру мултиконгреса *Serbian Visions*, представљене су активности и услуге које конзорцијум ЕЕН Србије пружа малим и средњим предузећима. Више информација о Европској мрежи предузетништва, њеној улози у подизању конкурентности предузећа и подршци компанијама током пандемије изнели су представници Центра за ЕУ интеграције и координатори ЕЕН Србија конзорцијума. „ЕЕН мрежа је покренута пре 13 година од стране Европске комисије и данас представља најодрживији пројекат ЕУ који располаже стандардизованим сетом инструмената подршке предузећима у Европи. Због одличних резултата, ова мрежа је данас доступна у преко 60 земаља широм света. Прошле године наш конзорцијум је организовао / коорганизовао 38 догађаја на којима је више од 1.230 компанија одржало преко 1.670 пословних сусрета (енг. Business to Business), ради проналажења пословних партнера и интернационализације свог пословања. Број српских фирми који се регистровао за онлајн догађаје, говори у прилог томе да се развија свест о потреби изналажења алтернативних начина одржавања састанака и уговарања послова, у времену када су сви скупови из епидемиолошких разлога забрањени“, нагласили су представници ЕЕН конзорцијума у Србији.

Српске фирме одржале састанке током виртуелних сусрета *ИЗГРАДЊА 2021*, 23. и 24. фебруара 2021. године

На виртуелним сусретима *ИЗГРАДЊА 2021* учествовало је 135 грађевинских компанија из Турске, Србије, Бугарске, Мађарске и Румуније, а одржано је више од 150 састанака, током којих су регистровани учесници имали прилику да се повежу са иностраним партнерима. Десет српских компанија из сектора грађевинског материјала и грађевинских машина искористило је прилику и 23. и 24. фебруара 2021. године, помоћу онлајн платформе одржало билатералне састанке са одабраним учесницима. Током састанака су имали могућност да разговарају, како с великим и глобалним компанијама тако и с малим и средњим предузећима и представницима удружења и кластера из Турске, Бугарске, Мађарске и Румуније. Главни организатори онлајн пословних сусрета, који су одржани у оквиру Европске мреже предузетништва, били су Привредна комора Анкаре и Привредна комора Србије.

Одржани онлајн састанци немачких купаца и добављача са Западног Балкана из металске и аутомобилске индустрије, 25. и 26. фебруара 2021. године

Привредна комора Србије је у оквиру Европске мреже предузетништва и у сарадњи са Коморским инвестиционим форумом Западног Балкана 6 (KIF ZB6) организовала дводневни онлајн догађај *Умрежавање за будућност: Западни Балкан и Немачка*, намењен повезивању компанија из металске, машинске, електро и аутомобилске индустрије. За догађај се пријавило више од 170 учесника, који су имали прилике да током 150 унапред заказаних пословних сусрета (енг. Business to Business) прошире своју мрежу контаката и успоставе сарадњу с немачким купцима и добављачима из сектора металске и аутомобилске индустрије. За виртуелне састанке владало је интересовање и код домаћих компанија, па је 40 регистрованих учесника искористило могућност да се на једноставан, брз и безбедан начин повежу с потенцијалним партнерима. Већина учесника је онлајн састанке оценила као добре и корисне, с могућношћу успостављања даље сарадње.

Онлајн конференција *Како паметно инвестирати – изазови и могућности 2021*

Онлајн конференција *Како паметно инвестирати – изазови и могућности 2021* успешно је одржана 26. марта 2021. године у организацији Пословног скока и уз подршку Привредне коморе Србије и ЕЕН мреже. На конференцији су представљени овогодишњи програми подршке и подстицаји који су доступни привреди, примери у шта је паметно инвестирати и како мерити исплативост инвестиције, као и начини како се изборити с најчешћим административним изазовима. Говорници на конференцији су били представници: Министарства привреде, Развојне агенције Србије, Развојне агенције Војводине, Фонда за иновациону делатност, Националне службе за запошљавање, *Intesa Invest*, Адвокатске канцеларије *Јоксовић, Стојановић и партнери*, НАЛЕД-а, Републичког геодетског завода, као и финансијски експерти. Услуге ЕЕН мреже представљене су привреди.

Конференција је део пројекта [Конференција Пословни скок](#). Уколико сте пропустили да пратите конференцију уживо, снимак је доступан на Јутјуб каналу Пословног скока: <https://bit.ly/3rUTRGf>. Презентације су доступне [овде](#). Публикацију у којој су саговорници из различитих области указали на **кључне аспекте инвестирања** можете преузети посредством линка <https://bit.ly/2QKe190>. За додатне информације пишите на имејл: poslovni.skok@pks.rs или eu@pks.rs.

Најава ЕЕН догађаја

Онлајн пословни сусрети из области медицине *Med2Meet*

Европска мрежа предузетништва и Привредна комора Србије најављују одржавање онлајн међународних пословних сусрета из области медицине, који ће се одржати 21. априла 2021. Пословни сусрети (енг. Business to Business) ће бити одржани у оквиру следећих области: медицински уређаји и опрема, лична заштитна опрема, ортопедија, стоматологија, медицински намештај, дијагностика. Регистрација је отворена до 20. априла 2021. године посредством платформе: med2meet2021.b2match.io.

Виртуелни догађај *Security Summit 2021*

Security Summit 2021 – Virtual Event биће одржан онлајн од 4. до 6. маја 2021. године, у организацији Привредне коморе Србије и партнера из Европске мреже предузетништва. Сектори који ће бити заступљени су: паметна решења и мобилност, *Cyber security*, *ICT*, *IoT* & аутоматизација, сигурност (физичка, техничка и механичка), тренинг и едукација. Излагачи ће бити у прилици да организују и тренинге, односно своје сертификацијске програме, у пољу свог професионалног индустријског деловања. Поред сесија виртуелних састанака, које можете одржавати онлајн од 4. до 6. маја 2021. године од 9 до 17 сати, бићете у могућности да присуствујете и виртуелној конференцији и сајму, тематским презентацијама и радионицама. Детаљан програм догађаја можете преузети [овде](#). За учешће на пословним сусретима (енг. Business to Business) региструјте се на: pro.connect2bnet.com, одаберите један, два или три дана за одржавање својих састанака и уговорите појединачне састанке с потенцијалним партнерима у складу са сопственим потребама и интересима. Онлајн састанци ће се одржавати преко исте платформе на коју се можете укључити помоћу рачунара или мобилног телефона. Уколико сте учествовали на прошлогодишњем *Security Summit 2020 – Virtual Event*, поновно регистровање није потребно, већ можете користити исте приступне податке и пријавити се [овде](#). Регистрација за догађај је бесплатна, а званични језик је енглески.

Виртуелни састанци током *Глобалног самита иновација*

Онлајн састанци током *Глобалног самита иновација* биће одржани од 16. до 18. маја 2021. године и намењени су иновативним компанијама које желе да се умреже с потенцијалним комерцијалним и технолошким партнерима и одржавају се у оквиру Европске мреже предузетништва. Тема овогодишњег Глобалног самита иновација је *Истраживање нових перспектива*, а током тродневног догађаја планиране су интерактивне хибридне радионице и виртуелни панели на којима ће се дискутовати о зеленој транзицији, дигиталној трансформацији и опоравку

сектора од пандемије COVID-19. Поред занимљивих панела и радионица, предвиђено је одржавање онлајн пословних сусрета по систему унапред заказаних састанака. Учешће на онлајн састанцима је бесплатно, радни језик је енглески, а регистрација се врши посредством платформе на следећем линку: gis2021.b2match.io. Овај догађај пружа јединствену прилику иновативним компанијама да креирањем профила на онлајн платформи представе своје производе и услуге, претраже остале пријављене учеснике и да се на брз и једноставан начин повежу с потенцијалним инвеститорима и пословним сарадницима.

Платформа *Care & Industry together against CORONA*

Платформу [Care & Industry together against CORONA](https://care-industry-together-against-corona.b2match.io) покренула је Европска мрежа предузетништва, с главним циљем да се обједине понуда и тражња производа и услуга које се директно односе на борбу против пандемије COVID-19. Објавом профила на платформи могуће је пронаћи циљане контакте у здравственој индустрији, академским круговима, као и владама појединих земаља. Регистрација је бесплатна и врши се посредством платформе: care-industry-together-against-corona.b2match.io. Приликом регистрације, сваки учесник креира профил своје компаније, који би требало да садржи све релевантне информације о производима или услугама које може да понуди, руководећи се притом и контролном листом која је објављена на платформи. Након пријаве, профил сваког учесника валидира организатор. Да би профил био прихваћен потребно је, између осталог, да постоји јасно исказана веза са здравством и пандемијом COVID-19, да је опис понуде или тражње јасно и прецизно написан, а такође и да је наведено за који вид сарадње је учесник заинтересован. Досад се на овој платформи регистровало преко 970 компанија из 32 земље, а међу регистрованим учесницима је и осам фирми из Србије. Списак учесника по земљама налази се [овде](#).

Пословни сусрети *Meet in Italy for Life Science*

Организација пословних сусрета *Meet in Italy for Life Science*, намењених повезивању компанија из сектора фармације, медицинских апарата, ИТ у медицини, који трају од септембра 2020. до октобра 2021. године. Пословне сусрете организује Европска мрежа предузетништва Италије, а Привредна комора Србије је један од ЕЕН коорганизатора. Регистрација је отворена до 13. септембра 2021. године и врши се посредством веб-сајта: genova2021.mit4ls.b2match.io.

Актуелности

Брошура *Смернице Европске уније – COVID-19: Повратак на радно место*

Конзорцијум ЕУ пројекта Европска мрежа предузетништва у Србији информисе представнике привреде у Србији о смерницама Европске уније, чији је циљ да радно окружење у Европи постане сигурније и здравије, радна места продуктивнија, а све у корист предузећа, запослених и влада. Европска агенција за безбедност и здравље на раду објавила је *Смернице – COVID 19: Повратак на радно место*, са основним циљем да помогну послодавцима и запосленима да остану безбедни и здрави у радном окружењу које се, због пандемије болести COVID-19, знатно променило. Смернице обухватају примере општих мера које, у зависности од одређене ситуације на радном месту, могу помоћи послодавцима у постизању сигурнијег и здравијег радног окружења, када се наставе пословне активности и пружају савете у областима: процене ризика и спровођења одговарајућих мера, укључивања запослених и њихових представника у управљању безбедношћу и здрављем на раду, бриге о запосленима који су били болесни, планирања и учења за будућност, значај добре информисаности, информација о пандемији COVID-19 за одређене секторе и занимања. Са садржајем брошуре *Смернице Европске уније – COVID-19: Повратак на радно место* можете се детаљније упознати [овде](#).

Поред овог туторијала, привредницима су доступне и специјалне **брошуре**:

Водич за регистрацију на онлајн платформе који садржи кључне информације о начину регистрације, креирању профила, заказивању и вођењу билатералних састанака, техничким припремама и вођењу састанака у редовним и случајевина непредвиђених околности, и

Најчешћа питања у вези са регистрацијом која се односе на техничке аспекте одржавања онлајн састанака (брошура садржи битне елементе за одржавање састанака, техничкој припреми за видео-позиве, начине заказивања састанака и одговоре на најчешће постављана питања учесника).

За додатне информације контактирајте са **Центром за ЕУ интеграције ПКС** на број телефона **011 / 33 00 937** или на имејл: eu@pks.rs.

CE знак и Српски знак усаглашености – доказ безбедности вашег производа

Портал CE знак

На [порталу CE знак](#) у оквиру „Базе знања”, корисник може да пронађе текстове и документа свих 24 директива новог приступа, текстове одговарајућих српских правилника, спискове пратећих хармонизованих стандарда, поступке оцењивања усаглашености за све групе производа, као и контакте надлежних институција, водиче и бројне друге информације. Посебна вредност „Базе знања” је што она **садржи све потребне информације, документа, податке и инструкције о условима и поступцима за долазак до CE знака и Српског знака усаглашености**, ради извоза и / или пласмана производа на домаће тржиште.

Онлајн апликација Провера безбедности производа

Онлајн [упитник за CE знак и Српски знак усаглашености](#) служи да се **брзом и једноставном провером** процени да ли одређени производ подлеже CE означавању и / или означавању Српским знаком усаглашености.

Коришћењем ове апликације привредник / предузетник може значајно уштедети време и новац за припрему документације, прибављање потребних исправа о усаглашености, претрагу података и информација о надлежним институцијама, проналазак одговарајућег техничког прописа и друго.

Као резултат чекирања апликације добија се интегрални извештај који садржи: листу прописа који се потенцијално примењују на дати производ, линкове ка текстовима директива или српским правилницима, линкове ка листи хармонизованих (СРПС) стандарда који прате ове прописе, листу нотификованих / именованих тела за оцену усаглашености (у земљи или иностранству), као и листу контаката у надлежним министарствима и институцијама за сваки појединачни пропис.

е-Водичи и е-Брошуре

[Брошура „CE знак - пасош за производе”](#) даје сажети преглед 24 директиве, њихов предмет и подручје примене за конкретне групе производа, изузећа, као и инструкције у 12 корака како доћи до CE знака или Српског знака усаглашености.

[Брошура „Водич за безбедност машина”](#) представља сажето упутство малим и средњим привредним друштвима о чему све треба да воде рачуна приликом пројектовања, производње и пласмана својих производа на које се односи Директива о безбедности машина (2006/42/EC).

За све додатне информације о производима који подлежу CE означавању и попуњавање упитника којим можете проверити да ли се на ваш производ односи одређена ЕУ Директива заснована на новом приступу и / или одговарајући домаћи посетите веб-страницу: [CE знак](#) или нам пишите на имејл: CE_znak@pks.rs.

Едукација

Успешне компаније своју конкурентност базирају на знању запослених. Привредна комора Србије је основала Службу за едукацију са циљем да вам помогне да унапредите постојећа и стекнете нова знања и вештине. Служба за едукацију PKS организује: **специјалистичке тренинге и радионице** за запослене на свим позицијама из различитих области пословања, **обуке на основу поверених послова** намењене кандидатима за стицање лиценци или професионално континуирано усавршавање, **In-house** обуке. Више о тренутној понуди обука, тренинга и радионица погледајте у [Календару семинара](#).

За додатне информације контактирајте са **Службом за едукацију PKS** на број телефона **011 / 33 00 946** или на имејл: edukacija@pks.rs.

Пословна академија PKS

У складу са најбољим праксама у Европи и свету, Привредна комора Србије основала је Пословну академију, како би одговорила на растуће потребе запослених за краћим циклусима образовања, стручним оспособљавањем, као и стицањем квалификација и знања која омогућавају покретање сопственог бизниса. У понуди Пословне академије PKS су области које, појединачно узете, попуњавају део мозаика знања особе, а узете у целини заокружују знање о одређеној области.

[Пословна академија PKS](#) кроз програме едукације омогућава запосленима да стекну потребна знања, вештине и стручност за квалитетно обављање посла, чиме се смањује јаз између знања стечених формалним образовањем и захтева професионалног обављања послова за конкретно радно место.

У понуди су теме из области пореског система, пословних вештина, спољнотрговинског пословања, безбедности пословних информационих система и бројне друге за све области пословања у секторима индустрије, услуга и пољопривреде.

За додатне информације контактирајте са **Пословном академијом PKS** на број телефона **011 / 33 04 539** или на имејл: edukacija@pks.rs.

Дуално образовање

Недостатак одговарајућих стручњака у занатским и техничким занимањима, образованих у складу са потребама привреде представља велики изазов послодавцима. На иницијативу привреде, Привредна комора Србије је још 2013. године започела са активностима увођења елемената дуалног образовања у образовни систем Србије, у циљу дугорочног решавања проблема дефицита квалификоване радне снаге са којим се суочавају различити привредни сектори. Иницијатива је резултирала доношењем Закона о дуалном образовању у новембру 2017. године, који је у пуној примени од 1. септембра 2019. године.

По завршетку средње стручне школе, ученици не располажу практичним и примењивим знањима и вештинама потребним за рад у реалном радном окружењу. Последица тога је да послодавци морају преузети на себе трошак обучавања младих додатним знањима и вештинама, како би могли да се укључе у рад.

Основна идеја дуалног образовања почива на чињеници да се теоријска знања стичу у школи, а практични део наставе се одвија у компанијама у реалном радном окружењу. Оно по чему се дуално образовање разликује у односу на класично обухвата следеће:

- **повећање обима практичне наставе**, где ученици, у зависности од образовног профила, у првом разреду могу провести у компанијама један дан недељно, док у другом, трећем (и четвртном) разреду два / три дана недељно проводе учећи кроз рад;
- **наставни планови и програми** у чијој су изради учествовали привредници давањем описа занимања који одговара радним местима за које се ученици школују и на којима ће радити по завршетку школовања;
- **активно учешће привреде у образовању** подразумева да привредници преузимају одговорност за део образовања који се реализује у компанијама делегирањем одговорних лица из редова запослених – инструктора задужених за обучавање ученика;
- учење кроз рад се реализује у компанијама које **испуњавају све прописе из области безбедности и здравља ученика на учењу кроз рад**;
- **закључивање уговора између ученика / родитеља и компаније**, на основу кога ученици за свој рад добијају новчану накнаду.

Тренутно се **по дуалном систему** школује око **6.900 ученика из 74 школе, у преко 50 градова / општина, у сарадњи са око 900 компанија широм Србије** за један од **46 образовних профила**. У понуди су профили из следећих подручја рада:

- грађевина и геодезија;
- машинство и обрада метала;
- саобраћај;
- хемија, неметали и графичарство;
- трговина, угоститељство и туризам;
- електротехника;
- пољопривреда, производња и прерада хране;
- текстилство и кожарство;
- шумарство и прерада дрвета;
- геологија, рударство и металургија.

Привредна комора Србије сваке године прикупља потребе привреде за постојећим или новим образовним профилима кроз документ **Изјаве о спремности послодаваца за укључивање у дуално образовање**. Кроз изјаву послодавци дају информацију о броју ученика и образовном профилу за чију су реализацију заинтересовани. Након прикупљених изјава, Привредна комора Србије доставља Министарству просвете, науке и технолошког развоја План за укључивање послодаваца у дуално образовање, који крајем марта сваке године Министарство објављује кроз Конкурс за упис ученика у средњу школу.

Ове календарске године послодавци су имали рок да до 31. јануара 2021. године Привредној комори Србије доставе своје потребе за школску 2021/2022. годину. На основу потреба привреде, Министарство просвете, науке и технолошког развоја је крајем марта објавило Конкурс за упис ученика у први разред средње школе за наредну школску годину.

Сви послодавци који су доставили **Изјаву о спремности послодаваца за укључивање у дуално образовање** о резултатима Конкурса се могу информисати у оквиру профила своје компаније на порталу дуалног образовања: portal.dualnoobrazovanje.rs.

Резултати уписне политике показују да ће укупно 52 образовна профила бити у понуди ученицима за реализацију по дуалном моделу образовања у школској 2021/2022. Привреда је обезбедила укупно 3.200 места за ученике у чак 113 средњих стручних школа широм Србије.

У складу са новонасталом ситуацијом изазваном пандемијом COVID-19, Привредна комора Србије развила је онлајн обуку инструктора у дуалном образовању, која се реализује помоћу најсавременијих платформи за онлајн учење. Све информације у вези са терминима наредних обука за инструкторе можете добити упитом на имејл: obrazovanje@pks.rs.

На основу великог анкетирања привреде које је спровела Привредна комора Србије 2015. године, установљено је да се са проблемом недостатка радне снаге суочава и текстилна индустрија Србије, нарочито када је реч о недостатку кадрова са занимањем модни кројач.

На основу исказаних потреба привреде, Привредна комора Србије је у оквиру пројекта „Реформа средњег стручног образовања“, подржаног од стране Немачке организације за сарадњу и развој (ГИЗ), започела активности израде новог трогодишњег образовног профила **модни кројач** који обједињује послове кројача и шивача. У давању описа послова учествовали су и привредници, чиме је нови наставни план и програм у потпуности прилагођен реалним радним процесима и захтевима конкретног радног места.

Модни кројач је у систему школовања од септембра 2017. године у Чачку, Новом Пазару, Нишу, Смедереву, Јагодини, Пријепољу, Ужицу, Лесковцу и другим градовима. Ученици у првој години проводе један дан недељно у компанији, а у другој и трећој години два дана недељно. Међу компанијама које су исказале велико интересовање да приме ученике по дуалном моделу убрајају се: *Tiffany Production, PS Fashion, Б-експорт, Велтекс, В&К текстил, Гром текстил, Конто Бене, Стиг, Гранд-текс, Магна* и др.

У свему томе, као позитиван пример издвајамо град Чачак који до сада није имао у образовној понуди образовне профиле у области текстилства, али је Привредна комора Србије на основу потреба привреде покренула иницијативу отварања одељења модног кројача, чиме је начињен велики корак у погледу прилагођавања образовног система потребама привреде. Такође, велику подршку целом овом процесу пружила је локална самоуправа града Чачка, која ће помоћи привредницима који нису у могућности да обезбеде новчану накнаду ученицима предвиђену дуалним образовањем.

На иницијативу привредника из текстилне индустрије, током претходне две године развијена су још три образовна профила, који се реализују по дуалном моделу образовања, а то су: **индустријски кројач, моделар одеће и механичар текстилних машина**. Наведени профили се успешно реализују у Лесковцу, Оџацима, Чачку.

Сарадња са представницима послодаваца током 2020. године резултирала је увођењем нових образовних профила за реализацију по дуалном моделу образовања. Поред већ постојећих профила из ове области, од школске 2021/2022. године у понуди ће бити и образовни профил **обућар**.

Назив образовног профила	Трајање (у годинама)
Модни кројач	3
Индустријски кројач	3
Техничар моделар одеће	4
Механичар текстилних машина	3
Обућар	3

За додатне информације посетите веб-сајт dualnoobrazovanje.rs или контактирајте са **Службом за дуално образовање и образовне политике ПКС** на број телефона **011 / 41 49 441** или на имејл: obrazovanje@pks.rs.

Центар за управљање пројектима

Центар за управљање пројектима основан је при Привредној комори Србије с циљем да се средства Европске уније и други облици развојне помоћи који се дистрибуирају кроз различите финансијске инструменте и који су на располагању Републици Србији искористе на најбољи могући начин. Кроз регионалне иницијативе, у партнерској сарадњи са међународним организацијама и институцијама и представништвима ПКС у иностранству, реализују се пројектне активности намењене јачању капацитета српске привреде, како на домаћем тако и на међународном тржишту.

Један од главних задатака Центра за управљање пројектима Привредне коморе Србије јесте да својим чланицама пружи информације о отвореним јавним позивима, конкурсним процедурама, као и могућностима за финансирање пројеката из међународне развојне помоћи. Заједно са вама планирамо и припремамо пројекте и пројектну документацију за учешће у програмима Европске уније, донацијама и другим развојним програмима. Ми смо ваша подршка у управљању пројектима и у припреми извештаја током процедура имплементације пројеката, уз додатну подршку у проналажењу пројектних партнера у земљи и иностранству за учешће у програмима финансирања.

Више информација пронаћи ћете на веб-сајту: euprojekti.pks.rs.

За све додатне информације о отвореним позивима, новитетима, упутствима и осталим потребним материјалима у вези са подношењем пријава контактирајте са **Центром за управљање пројектима ПКС** на број телефона **011 / 33 00 996** или на имејл: projekti@pks.rs.

Друштвено одговорно пословање

Национална награда за друштвено одговорно пословање Ђорђе Вајферт 2020.

Привредна комора Србије од 2007. године реализује доделу награде најодговорнијим привредним друштвима која су у своје пословање и праксе уградила принципе друштвене одговорности.

На осми конкурс за доделу Националне награде за друштвено одговорно пословање Ђорђе Вајферт 2020. доспела је 31 пријава привредних друштава у три категорије – велика, средња и мала / микро привредна друштва. Конкурс је био отворен до 25. децембра 2020. године, а интерни PKS тим извршио је евалуацију пристиглих пријава, обишао је 24 привредна друштва у току фебруара 2021. године која су прошла у други круг такмичења и доставио члановима жирија извештаје након посета. Чланови интерног тима уверили су се у посвећеност пријављених компанија свим областима друштвене одговорности и на другом састанку жирија, који је одржан 24. марта 2021. године, одабрани су финалисти за добијање награде.

Delta Holding, DM drogerie markt d.o.o., Henkel Srbija d.o.o., Nestle Srbija d.o.o., Trayal korporacija a.d. Kruševac финалисти су такмичења за Националну награду у категорији великих привредних друштава. *Bosis d.o.o. Valjevo, eFront d.o.o. Beograd, FPM Agromehanika d.o.o. Boljevac, ManPower group d.o.o. Beograd i Sani optic d.o.o. Beograd* у категорији средњих привредних друштава. *Basna d.o.o. Atenica, CP distribution d.o.o. Novi Sad, Ferdinand knedle, PR TWO N KIDS Furniture & Decor u Novitet d.o.o. Žitkovac* пласирали су се у финале у категорији малих и микрофирми.

Након трећег састанка жирија и вишестепене провере, јавно проглашење добитника биће на завршној свечаности у првој половини 2021. године.

Национална награда за друштвено одговорно пословање Ђорђе Вајферт представља потврду да у Србији постоје компаније које су посвећене одрживом пословању и које су вољне да јавно прикажу одговорност, како према потрошачима, добављачима, запосленима тако и према локалној заједници и животној средини у којој послују. Овакве компаније својим примером подстичу и друге на позитивне промене у друштву и креирају здрав и одржив пословни амбијент.

Финансијска култура међу децом и младима

Приликом обележавања Европске недеље новца, у организацији Удружења банака Србије, с којим УНИЦЕФ у Србији сарађује годинама, директорка УНИЦЕФ-а Дејана Костадинова говорила је због чега је важно финансијско образовање деце и промоција позитивне финансијске културе међу децом и младима.

Сведоци смо корених промена које је донела технолошка револуција која је променила начин пословања, односе између актера у пословном свету и начин на који живимо. И пре пандемије заразне болести COVID-19 раст аутоматизације и широка употреба модерних технологија трансформисали су свет рада, а изазови које је пред све нас ставила пандемија имају размере које данашње генерације нису виделе. Све то је довело до хитне потребе за масовним преквалификацијама и доквалификацијама. А сада је ова потреба још ургентнија и неопходно ју је спровести одмах да бисмо генерације младих оспособили за тржиште рада и доношење исправних и одговорних животних одлука.

Деца и млади су садашњи и будући економски и социјални актери који ће доносити одлуке којима ће утицати на развој њихових друштава. Зато је промоција финансијске културе међу њима од суштинског значаја да бисмо их оснажили да буду финансијски писмени и да би доносили одлуке на основу релевантних информација.

Финансијско образовање омогућава деци да унапреде разумевање финансијских питања, подучавајући их принципима: управљања новцем, остваривања прихода, штедње и потрошње, инвестиција и кредита. С друге стране, образовање о финансијским ресурсима такође се може преточити у употребу неновчаних ресурса – попут електричне енергије и воде – који имају директан утицај на квалитет живота.

Ако знамо да је само 17,3% становништва Србије млађе од 18 година, деца су посебно драгоцен капитал и она захтевају сву пажњу и подршку како би им се обезбедили услови за развој, здравље, образовање и безбедност почев од најмлађег узраста.

За нас у УНИЦЕФ-у партнерство и сарадња с финансијским институцијама и банкама има за циљ интеграцију децијих права у планове одрживости компанија, укључујући политике рада по мери породица и креирање могућности да се заштите интереси деце у оквиру целокупног пословања. Свесни смо чињенице да пословање дугорочно може бити успешно и створити вредност за власнике и менаџмент само уколико ствара вредност и за целокупно друштво.

За додатне информације контактирајте са представницима **УНИЦЕФ Програма за сарадњу са приватним сектором** на број телефона **011 / 36 02 128** или на имејл: jkovacevic@unicef.org.

Предлог за укидање ПДВ-а на донације хране као мултисекторско питање

Привредна комора Србије као представник свих привредних субјеката у Републици Србији и Коалиција за доброчинство, која окупља водеће организације које раде на развоју филантропије и друштвено одговорног пословања у Србији, доставили су председници Владе Републике Србије и предлог да се након 16 година уреди питање плаћања ПДВ-а у Србији на донације хране кроз измену Закона о ПДВ-у.

Имајући у виду да је питање донација хране мултисекторско и да се тиче Министарства финансија, Министарства за рад, запошљавање, социјална и борачка питања, Министарства пољопривреде, шумарства и водоривреде, Министарства здравља, Министарства заштите животне средине, Министарства трговине, туризма и телекомуникација, Министарства привреде, Министарства за европске интеграције и Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, предлог је упућен председници Владе како би се ово питање регулисало у интересу свих министарстава, али што је најважније и у интересу грађана Републике Србије.

Предлог предвиђа ограничење вредности донација хране коју правни субјекат може донирати током године у износу од 1% укупног годишњег прихода у претходној години. Предложено је да процес донирања хране треба организовати тако да буде административно једноставан, а да осигура потпуну и адекватну контролу.

Из тог разлога, а анализирајући тренутна законска решења, предлог је да се контрола уреди као и контрола у случају Уредбе о количини расхода (кало, растур, квар и лом) с тим што би се уместо истека рока контролисало да ли је храна која се донира у задатом временском оквиру пред истек рока трајања.

Током *CSR foruma* који је организовао Форум за одговорно пословање од 8. до 12. марта, државни секретар у Министарству пољопривреде, шумарства и водоривреде Сенад Махмудић, државни секретар у Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања Стана Божовић и саветник председника ПКС Мирослав Милетић уручили су признања компанијама које у показале изузетност у континуираном донирању хране за најугроженије становништво, значајан допринос борби против сиромаштва и допринос остваривању

циљева одрживог развоја: *Атлантик група, Бамби, Соса-Кола НБС Србија, Delhaize Србија, Делта холдинг* са чланицама *Јухором* и *Данубиусом*, *Гомекс, Имлек, Лидл Србија, Nice foods d.o.o., Mercator-S, Metro Cash&Carry, МК група* са чланицама *Carnex* и *ПИК Бечеј*, *Млекара Шабац, Млеко продукт, Хелм, Nestle Adriatic, PepsiCo Западни Балкан, PerSumarket и Витал а.д.* Признања су такође додељена најважнијим посредницима у ланцу донација хране – Црвеном крсту Србије и Банци хране, док су „Тањир по тањир” и *Food Scale Hub* награђени за изузетне технолошке иновације које доприносе унапређењу инфраструктуре донација хране.

CSR forum реализован је као део Пројекта за унапређење оквира за давање који реализује Коалиција за добротворство уз подршку *USAID-a*. Коалицију предводи *Фондација Ана и Владе Дивац*, а додатно је чине *Траг фондација, Catalyst Balkans, SMART Колектив*, Српски филантропски форум, Форум за одговорно пословање и Привредна комора Србије.

Више информација пронаћи ћете на веб-сајту: www.divac.com.

Повећање капацитета рада предшколских установа широм Србије

Фондација *Новак Ђоковић* у 2021. години наставља да усмерава своје ресурсе ка омогућавању приступа квалитетним програмима предшколског васпитања и образовања (ПВО) за што већи број деце широм наше земље. Последњи подаци (Ситуациона анализа деце и адолесцената у Србији, УНИЦЕФ, 2019. година) показују да и даље постоји значајан број деце која немају приступ ниједном облику предшколског васпитања и образовања. Конкретно, више од 2/3 деце узраста од шест месеци до три године није обухваћено системом ПВО, док 1/3 деце узраста од три до 5,5 година такође није у могућности да похађа програме ПВО.

У претходном периоду Фондација *Новак Ђоковић* је наставила с реализацијом пројеката чији је циљ отварање нових просторија предшколских установа у општинама у којима за то постоји потреба. Општина Топола приводи крају преостале радове на новом вртићу, те се у наредном периоду очекује званичан почетак рада новог објекта, док се истовремено приводе крају радови и опремање нових вртића у општинама Трстеник и Владимирци. Донаторска кампања *Сезона даривања* је успешно завршена и прикупљена средства су усмерена на отварање нових вртића у општинама Бач и Чајетина, у којој су радови и опремање већ започети.

Пројекат „Подршка, не перфекција” је успешно привео крају још један циклус радионица са родитељима / старатељима, у оквиру којег је 380 учесника имало прилику да стекне нова знања и вештине. Такође, потписан је уговор с фондацијом *The Human Safety Net* и *Generali Srbija* о скалирању овог пројекта на територији наше земље у наредне три године, док је у Европском часопису о развојној психологији изашла евалуација пројекта која потврђује његов позитиван утицај на учеснике радионица.

У циљу помоћи болницама и здравственим радницима у борби против пандемије заразне болести COVID-19, Фондација је на челу с нашим оснивачима Новаком и Јеленом Ђоковић, као и партнерима и великодушним појединцима, од почетка пандемије досад помогла 25 болница широм Србије у медицинској опреми и средствима у вредности 1.023.000 евра. У јануару ове године смо донирали КБЦ „Звездара” 118 протокомера са овлаживачима ваздуха, вредности 2.551.000 динара. У фебруару смо комплетно опремили инфективно одељење Опште болнице „Свети Лука” у Смедереву донацијом 14 болничких електричних кревета, седам протокомера са овлаживачима ваздуха, болничким лежећим колицима и 12-каналним ЕКГ апаратом, укупне вредности преко три милиона динара.

Више информација пронаћи ћете на веб-сајту: novakdjokovicfoundation.org.

Методолошке напомене

Индустрија текстила, одеће, коже и обуће, према КД(2010), обухвата области делатности: Производња текстила, Производња одевних предмета, Производња коже и предмета од коже.

Приказивање података по делатностима врши се у складу са Уредбом о класификацији делатности („Службени гласник РС“, број 54/10).

Републички завод за статистику почев од 2018. године просечне зараде рачуна на основу података из евиденције Пореске управе. Истраживање о зарадама заснива се на подацима из обрасца Пореске пријаве за порез по одбитку (образац ППП-ПД). Просечне зараде израчунавају се на основу износа обрачунатих зарада за извештајни месец и броја запослених који је изражен еквивалентом пуног радног времена (full-time equivalent – FTE). Обухваћене су све категорије запослених за које су послодавци, тј. пословни субјекти, Пореској управи доставили електронски попуњен образац пореске пријаве ППП-ПД са обрачунатим зарадама. Републички завод за статистику од 1999. године не располаже појединим подацима за АП Косово и Метохија, тако да они нису садржани у обухвату података за Републику Србију (укупно).

Под појмом запослени подразумевају се лица која имају формално правни уговор о запослењу, односно заснован радни однос са послодавцем, на одређено или неодређено време; лица која раде ван радног односа, на основу уговора о делу или на основу уговора о обављању привремених и повремених послова; лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи; као и лица која обављају пољопривредне делатности, а налазе се у евиденцији Централног регистра обавезног социјалног осигурања. Истраживање о регистрованој запослености заснива се на комбиновању података Централног регистра обавезног социјалног осигурања (ЦРОСО) и Статистичког пословног регистра (СПР). Подаци о обвезницима плаћања доприноса обавезног социјалног осигурања и осигураницима, по основу рада, добијају се од ЦРОСО. Подаци о пословним субјектима и њиховим основним обележјима добијају се од СПР. Дистрибуција запослених по делатностима, у оквиру пословног субјекта, врши се према структурама које су формиране на основу података о локалним јединицама.

Неке вредности, приказане у билтену, заокружене су на милионе или милијарде, са једним децималним местом, стога укупне вредности (сумари) се не слажу увек са збиром појединачних података, с обзиром на то да су коришћени незаокружени бројеви (што даје прецизније податке).

Коришћене скраћенице

БДП – Бруто домаћи производ, СДИ – Стране директне инвестиције, КД (2010) – Класификација делатности, Ø – Просек периода, АРС – Анкета о радној снази, LIBOR – Лондонска међубанкарска стопа, EURIBOR – Европска међубанкарска стопа, NPL – ненаплативи кредити, RSD – Српски динар, EUR – Евро, USD – Амерички долар.

Извори података: Републички завод за статистику (РЗС), Народна банка Србије (НБС), Агенција за привредне регистре (АПР), Привредна комора Србије (ПКС), Управа царина (УЦ), Министарство финансија (МФ), Пореска управа (ПУ), Завод за статистику Европске уније (Eurostat), Чикашка продуктна берза (CME), Bloomberg L.P, Међународни трговински центар (ICT TradeMap), Европска централна банка (ЕЦБ), Међународни монетарни фонд (ММФ), Федералне резерве (ФЕД).

Девизни курсеви: Сви прерачуни у билтену извршени су према следећим просечним средњим курсевима Народне банке Србије:

Период:	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021. I квартал
EUR/RSD	120,7328	123,1179	121,3367	118,2716	117,8524	117,5778	117,5782
USD/RSD	108,8543	111,2903	107,4987	100,2784	105,2762	103,0272	97,6048

Извор: НБС.

Одрицање од одговорности: Подаци су подложни изменама у складу са променама званичних извора података. Информације у овом извештају су дате у сврху општег информисања и не могу бити замена за економски савет, нити се њиховим објављивањем ствара било каква обавеза за Привредну комору Србије. Умножавање и дистрибуирање билтена и делова дозвољено је уколико се наведе извор и копија достави Привредној комори Србије на: analitika@pks.rs.

Удружење за индустрију текстила, одеће, коже и обуће

Индустрије текстила, одеће, коже и обуће представљају значајне производне гране у Србији, увозно зависне и извозно оријентисане, са дугом традицијом на европском и светском тржишту. Текстилна индустрија игра значајну улогу у привреди Републике Србије по броју предузећа, запослених, учешћу у спољнотрговинској размени и препознатљива је на иностраним тржиштима, пре свега, на тржишту земаља Европске заједнице. Производња је организована у малим, средњим и великим предузећима. Ова област је радно интензивна, углавном запошљава женску радну снагу и има огроман потенцијал за смањење стопе незапослености.

Предузећа која се налазе у Одбору Удружења индустрије текстила, одеће, коже и обуће чланови су Привредне коморе Србије, а заступљени су у раду органа коморе – у Управном Одбору и Скупштини. Бирају се на основу предлога привредних и регионалних комора, на сваке четири године. Одбор разматра и предлаже заједничке ставове о питањима од интереса за пословање текстилне и кожарско-прерађивачке индустрије у циљу унапређења услова рада и пословања чланова. Такође, Одбор разматра и даје мишљења по нацртима и предлозима закона и других прописа у области привредног система, економске политике и развоја, а која су у складу са делатностима удружења. На основу члана 28. Статута Привредне коморе Србије („Службени гласник Републике Србије” број 39/16), Управни одбор Привредне коморе Србије, на седници одржаној 29. септембра 2016. године, донео је Пословник о раду одбора удружења Привредне коморе Србије. Овим пословником уређује се начин рада одбора удружења Привредне коморе Србије. Одбор сачињавају председници и заменици председника групација образованих у оквиру удружења.

У оквиру Удружења активне су групације:

Групација за текстил. Чланови групације за текстил су сва предузећа која се баве производњом роба која је садржана у номенклатури Царинске тарифе, а која је усклађена са Комбинованом номенклатуром Европске уније. То је роба која се односи на текстилне производе разврстане у Главама 50 – 60 и 63, као и роба која се односи на одећу и конфекцију разврстана у Главама 61 и 62.

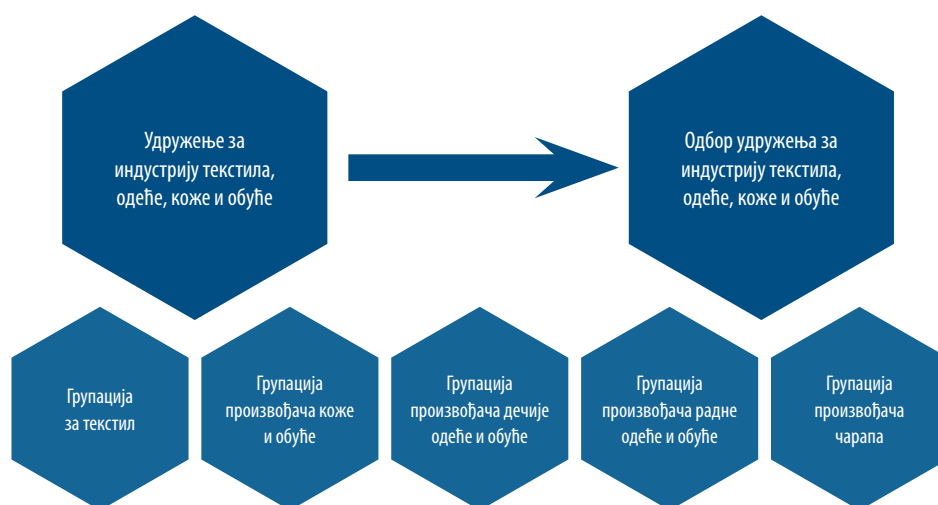
Групација произвођача коже и обуће. Чланови групације коже и обуће су сва предузећа која се баве производњом роба која је садржана у номенклатури Царинске тарифе, а која је усклађена са Комбинованом номенклатуром Европске уније. То је роба која се односи на сирову ситну и крупну кожу и штављену кожу, разврстана у Глави 41, роба која се односи на производе од коже у Глави 42, роба која се односи на производе од природног и вештачког крзна у Глави 43 и обућа у Глави 64.

Групација произвођача дечије одеће и обуће. Чланови групације произвођача дечије одеће и обуће су сва предузећа која се баве производњом роба која је садржана у номенклатури Царинске тарифе, а која је усклађена са Комбинованом номенклатуром Европске уније. То је роба која се односи на текстилне производе разврстане у Главама 61 и 62.

Групација произвођача радне одеће и обуће. Чланови групације произвођача радне одеће и обуће су сва предузећа која се баве производњом роба која је садржана у номенклатури Царинске тарифе, а која је усклађена са Комбинованом номенклатуром Европске уније. То је роба која је разврстана у Глави 62 и Глави 64.

Групација произвођача чарапа. Чланови групације произвођача чарапа су сва предузећа која се баве производњом роба која је садржана у номенклатури Царинске тарифе, а која је усклађена са Комбинованом номенклатуром Европске уније. То је роба која је разврстана у Глави 61.

Задаци групација које су активне у оквиру Удружења за индустрију текстила, одеће, коже и обуће обухватају активности попут рада на побољшању привредног и пословног амбијента, праћења и анализирања свих података о стању ове индустријске гране, унапређењу извозних могућности кроз помоћ привреди за продор и позиционирање робе на инотржиштима, преко представништва ПКС у свету, затим праћење и упознавање чланства са политиком државне помоћи, утврђивање критеријума и стандарда за производе из домена делатности којима се баве чланице групације, дефинисање заједничких интереса чланова групације и начин за најефикасније реализовање (од олакшица у производњи до наступа и пласмана), као и формирање квалитетне понуде артикала намењене за презентацију Србије и идентификација нових чланова. Осим ових, групације су активне у праћењу и обезбеђивању информација својим члановима у вези са законском регулативом, едукацији чланства у области примене закона и прописа у области производње, промета, увођења квалитета и помоћ у процесу сертификације, организовању наступа произвођача одеће и обуће на сајмовима, презентацијама у земљи и иностранству, у сарадњи са другим службама Привредне коморе Србије. Осим наведених, редовно се промовишу активности групација, размењују идеје и знања, обавља координација и презентација интереса чланица пред релевантним органима, као и координација, прикупљање и анализа свих релевантних информација о сектору.

Привредна комора Србије
Ресавска 13-15
11000 Београд

T: 0800 808 809

www.pks.rs
E: bis@pks.rs

#PKS
@Privrednakomora

Удружење за индустрију
текстила, одеће, коже и обуће
Милорад Васиљевић, секретар

T: (+381 11) 33 04 514

E: tekstilikoza@pks.rs

ПКС УСЛУГЕ

(usluge.pks.rs)

ДИГИТАЛНЕ „е-УСЛУГЕ ПКС“ уштедите време — електронске услуге Привредне коморе Србије	ТИР И АТА КАРНЕТИ ТИР — царинска транспортна олакшица АТА — ваш пасош за робу	БЕСПЛАТНЕ УСЛУГЕ вама на услузи потпуно бесплатно
ПРИВРЕДНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ управљајте вашим бизнисом уз помоћ правих информација и спремно одговорите на нове изазове	МЕЂУНАРОДНО ПОСЛОВАЊЕ / ИНОТРЖИШТА проширите свој бизнис на међународно тржиште и повежите се са пословним партнерима у земљи и иностранству	ЕДУКАЦИЈА И СЕРТИФИКОВАНЕ ОБУКЕ семинари и обуке за вас — слушамо ваше потребе
ЗАПОЧНИТЕ БИЗНИС информишите се брзо и једноставно, решите недоумице, покрените ваш бизнис и управљајте растом	РЕШАВАЊЕ ПРИВРЕДНИХ СПОРОВА решите привредни спор без одласка на суд	ДРУГЕ УСЛУГЕ ПКС публикације, оглашавање у издањима ПКС, резервација сала и остале услуге ПКС

ПКС еБилтени се објављују тромесечно и дистрибуирају свим чланицама ПКС, у складу са организацијом рада стручних служби Привредне коморе Србије. Оглашавање у ПКС еБилтенима и достављање материјала уз податке о фирми (назив предузећа, адреса, контакт телефон и ПИБ) могуће је на имејлове: analitika@pks.rs или bis@pks.rs, као и позивом на број **0800 808 809**. Понуда за оглашавање у ПКС еБилтену биће вам достављена имејлом. Више информација пронаћи ћете на веб-страници: www.pks.rs/oglasavanjePKSeBilten.